

**PERUSOPETUKSESTA TOISELLE
ASTEELLE**
**Oksa-koulutus nivelvaiheen toimijana
Jyvässeudulla**

Eira Kalermo

**Kehittämishankeraportti
Syyskuu 2008**

**JYVÄSKYLÄN
AMMATTIKORKEAKOULU**
Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Tekijä(t) Eira Kalermo	Julkaisun laji Kehittämishankeraportti	
	Sivumäärä 37	Julkaisun kieli suomi
	Luottamuksellisuus ☐ Salainen saakka	
Työn nimi PERUSOPETUKSESTA TOISELLE ASTEELLE – OKSA-KOULUTUS NIVELVAIHEEN TOIMIJANA JYVÄSSEUDULLA		
Koulutusohjelma Ammatillinen erityisopettajakoulutus		
Työn ohjaaja(t) Maija Hirvonen		
Toimeksiantaja(t)		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tavoitteena oli selvittää, miten Oksa-koulutus on syntynyt Jyväskylään ja miten se on vaikuttanut peruskoulun päättöluokilla olevien oppilaiden siirtymiseen koulutusurallaan eteenpäin Jyvässeudulla 1999 - 2008. Erityisesti tarkasteltiin oppilaita, joiden koulunkäynti peruskoulun päättöluokilla tai toiselle asteelle siirtyminen eivät ole sujuneet ongelmitta.</p> <p>Perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen välinen nivelvaihe ei ole kaikille oppilaille vain siirtymistä koululaisesta opiskelijaksi. Joillekin oman uran löytäminen on pitkä prosessi ja se vaatii nuorelta useita kokeiluja, epäonnistuneita valintoja ja jo aloitettujen koulutusten keskeyttämisä, ennen kuin nuori itsekään tietää, mitä haluaa ja mihin hänen kykynsä ja resurssinsa riittävät. Näissä valintatilanteissa nuori tarvitsee moniammatillista tukea ja ohjausta. Oksa-koulutus syntyi tilanteessa, jossa liian moni nivelvaiheessa oleva nuori Jyvässeudulla jäi toisen asteen koulutuksen ulkopuolelle. Myös toisen asteen aloittaneet ja pian keskeyttäneet nuoret jäivät oman onnensa nojaan, samoin peruskoulun ilman päättötodistusta keskeyttäneet oppilaat.</p> <p>Oksa-koulutuksen perusopetuksessa oli tutkimuksen mukaan yhdeksän toimintavuoden aikana vuosittain noin 25 oppivelvollista ja noin 30 muuta kuin oppivelvollista, pääasiassa maahanmuuttajia. Lisäopetuksen opiskelijamäärä kasvoi tasaisesti, 20.9.2007 luku oli 148. Tavoitteena pidettiin, että jokainen toisen asteen koulutuspaikkaa vaille jäävä opiskelija saataisiin lisäopetukseen tai ammattistartille eikä jäisi pitämään välivuotta. Lisäopetuksen ja ammattistartin yhteisellä toimintamallilla varmistettiin se, että nuori sai perusopetuksen jälkeen juuri hänen tilanteeseensa sopivaa opetusta ja ohjausta. Yhdeksän toimintavuoden aikana Oksasta kirjoitettiin kaikkiaan 184 perusopetuksen päättötodistusta ja 728 lisäopetuksen todistusta; kaikkiaan yli 1000 opiskelijaa on kulkenut Oksa-koulutuksen kautta. Vaikka maahanmuuttajien prosentuaalinen osuus on kasvanut hitaasti, viimeisenä tutkimusjakson laskentapäivänä se oli hiukan alle 17 %, päivittäisessä toiminnassa monikulttuurisuus näkyy selvästi.</p> <p>Oksa-koulutus oli ja on edelleen merkittävä nivelvaiheen toimija Jyvässeudulla. Oksan toimijoiden tekemä verkostoyhteistyö työvoiman, maahanmuuttajapalveluiden sekä peruskoulujen ja toisen asteen oppilaitosten opinto-ohjaajien kanssa tuotti hyviä tuloksia. Koulunsa keskeyttäneiden määrä samoin kuin peruskoulun jälkeen ilman opiskelupaikkaa</p>		

jäävien määrä putosi minimiin. Jyväskylän koulutuskuntayhtymän järjestämässä perus- ja lisäopetuksessa, Oksa-koulutuksessa, kehitetyt menetelmät ja joustavat opetusjärjestelyt samoin kuin opettajien kehityspsykologinen tieto ja ymmärrys antoivat nuorille aikaa parantaa elämänhallintataitojaan ja valmiuksia selvitä elämässään.

Avainsanat (asiasanat)

Perus- ja lisäopetus, ammatillinen erityisopetus, nivelvaihe, verkostoyhteistyö, monikulttuurinen pedagogiikka

Muut tiedot

Liitteinä Jyväskylän ammattiopiston perusopetuksen lisäopetuksen opetussuunnitelma 2008, 21 sivua ja kevään 2008 oppilaspalautteen kyselylomake, 4 sivua.

Author(s) Eira Kalermo	Type of Publication Development project report	
	Pages 37	Language Finnish
	Confidential ☐ Until	
Title FROM BASIC EDUCATION TO UPPER SECONDARY EDUCATION – OKSA-PROGRAM AS A TRANSITION POINT OPERATOR IN THE JYVÄSKYLÄ REGION		
Degree Programme Vocational Special Needs Education Teacher Program		
Tutor(s) Maija Hirvonen		
Assigned by		
Abstract <p>The aim of this study was to find out how Oksa-program began and how it affected the future education and careers of students finishing their basic education in the Jyväskylä region from 1999 to 2008. Special focus was set on students whose studies in the final grades of basic education or whose transition to upper secondary education was problematic.</p> <p>The transition point between basic and upper secondary education is not merely a transition from being a comprehensive school student to becoming an upper secondary school student. For some students finding their own career is a long process of trying out several paths, making unsuitable choices and dropping out of educational programs before finding out what they want to do and beginning to understand their own abilities and resources profile. In these moments of making choices they need multidisciplinary support and guidance. Oksa-program began its work in an environment in which too many transitional stage students were left out of upper secondary education. Also, students who started upper secondary school but soon dropped out as well as students who left basic education without getting their certificates were left to their own devices.</p> <p>During the first nine years of Oksa-program comprised annually approximately 25 students finishing their compulsory basic school education and 30 other basic school students, most of the latter immigrants. The number of voluntary additional basic education students increased steadily during the first nine years of Oksa-program. On the 20th of September 2007 there were 148 students doing their voluntary additional basic education in Oksa-program. The goal was that every second student left without opportunity for upper secondary education would come to study at Oksa or Ammattistartti (A pilot programme in guiding and preparatory training for vocational education) instead of staying home for a year. A close co-operative model offering both voluntary additional basic education and guiding and preparatory training for vocational</p>		

education side by side ensured/s a transitional stage education and guidance suitable for the personal needs of each student. 184 basic education certificates and 728 voluntary additional basic education certificates were issued during the first nine years of Oksa. All in all over 1000 students have passed through Oksa on their way to further education or other career choices. Although the percentage of immigrants among the students at Oksa has increased slowly, the last records show the amount of immigrant students to be slightly under 17%. Multicultural issues and phenomena are clearly visible in everyday life at Oksa.

Oksa-program has been and remains an important part of transition point education in the Jyväskylä region. The co-operative networks with the employment office, immigrant services and the guidance counsellors of local basic education services and secondary schools has produced good results. The number of students dropping out of basic or secondary education as well as the number of students left without a place to study after basic education has decreased to a minimum. In Oksa-program, the basic education and voluntary additional basic education unit of the Jyväskylä Educational Consortium, the methods and flexible teaching arrangements of the program as well as the teachers' knowledge and understanding of developmental psychology gave the students time to improve their everyday life skills and their resources for succeeding in their lives.

Keywords

basic education, voluntary additional basic education, transitional point education, networking, multicultural pedagogies, vocational special education

Miscellaneous**Enclosed:**

The Jyväskylä College - Voluntary Additional Basic Education - Curriculum 2008, 21 pages
Student feedback questionnaire, spring 2008, 4 pages.

SISÄLLYSLUETTELO

PERUSOPETUKSESTA TOISELLE ASTEELLE – OKSA-KOULUTUS NIVELVAIHEEN TOIMIJANA JYVÄSSEUDULLA.....	3
JOHDANTO	3
1. PERUSKOULULINJA LOPPUU JYVÄSKYLÄN KRISTILLISESTÄ OPISTOSTA	5
1.1. OHJAAVAN KASVATUKSEN AIKUISLINJA PERUSTETAAN	6
1.2. OHJAAVAN KASVATUKSEN AIKUISLINJA SAA VIRALLISEN ASEMAN.....	7
1.3. OKSA JYVÄSKYLÄN AIKUISOPISTOSSA; KOLME ENSIMMÄISTÄ VUOTTA	8
2. OPPILASMÄÄRÄ KASVAA TASAISESTI.....	11
2.1. PERUSOPETUS.....	11
2.2. LISÄOPETUS	11
2.3. ERITYISOPETUS	15
3. MAAHANMUUTTAJAT OKSA-KOULUTUKSESSA.....	16
3.1. TILASTOJA.....	16
3.2. MAAHANMUUTTAJAT PERUSOPETUKSESSA	16
4. ERILAISET OPPILAAT, YKSILÖLLINEN TUEN TARVE	21
5. ORGANISAATIONMUUTOS JYVÄSKYLÄN KOULUTUSKUNTAYHTYMÄSSÄ JA SEN VAIKUTUS OKSAAN	22
5. ORGANISAATIONMUUTOS JYVÄSKYLÄN KOULUTUSKUNTAYHTYMÄSSÄ JA SEN VAIKUTUS OKSAAN	23
7. POHDINTAA OKSA-KOULUTUKSEN VAHVUUKSISTA JA KEHITTÄMISTÄ KAIPAAVISTA SEIKOISTA	27
LÄHTEET.....	31
LIITTEET	32
1. JYVÄSKYLÄN AMMATTIOPISTO, PERUSOPETUKSEN LISÄOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMA	32
2. OPISKELIJAPALAUTTEEN KYSELYLOMAKE	32
KIRJALLISUUTTA	33

KUVIOT

KUVIO 1. Alle 18-vuotiaiden perus- ja lisäopetuksen oppilaiden määrän kehitys Oksa-koulutuksessa vuosina 1999 – 2007.

KUVIO 2. Yli 18-vuotiaiden perus- ja lisäopetuksen oppilaiden määrän kehitys Oksa-koulutuksessa vuosina 1999 – 2007.

KUVIO 3. Maahanmuuttajien määrä Oksa-koulutuksessa kunkin lukuvuoden laskentapäivänä 20.9.

KUVIO 4. Maahanmuuttajien prosentuaalinen osuus kokonaisoppilasmäärästä kunkin lukuvuoden laskentapäivänä 20.9.

TAULUKOT

TAULUKKO 1. Perus- ja lisäopetuksessa olevien Oksa-koulutuksen oppilaiden määrät vv. 1999 – 2007.

TAULUKKO 2. Oksa-koulutuksen oppilasmäärät ja erityisopetukseen siirrettyjen määrät lukuvuosittain.

TAULUKKO 3. Keski-Suomeen vuosina 1987-2007 muuttaneet 15-24-vuotiaat ulkomaalaiset nuoret lähtömaanosittain ja lähtömaittain.

TAULUKKO 4. Maahanmuuttajien määrä ja %-osuus kaikista oppilaista Oksa-koulutuksessa vuosina 1999 – 2007.

TAULUKKO 5. Oksa-koulutuksessa kirjoitettujen todistusten määrät lukuvuosittain.

PERUSOPETUKSESTA TOISELLE ASTEELLE – OKSA-KOULUTUS NIVELVAIHEEN TOIMIJANA JYVÄSSEUDULLA

Tässä työssä on tarkoitus selvittää, miten Oksa-koulutus on syntynyt Jyväskylään ja miten se on vaikuttanut peruskoulun päättöluokilla olevien oppilaiden siirtymiseen eteenpäin Jyvässeudulla 1999-2008. Erityisesti puhutaan niistä oppilaista ja opiskelijoista, joiden koulunkäynti peruskoulun päättöluokilla tai toiselle asteelle siirtyminen eivät ole sujuneet ongelmitta. FL Seija Ollikainen on tehnyt tutkimusta Oksa-koulutuksessa vv. 1999 – 2004 aloittaneista perus- ja lisäopetuksen oppilaista. Tiedot on koottu hänen Jyväskylän koulutuskuntayhtymälle laatimaansa raporttiin Raportti perus- ja lisäopetuksen järjestämisestä Jyväskylän koulutuskuntayhtymässä v.1999-2004 (Ollikainen, S. 2004).

Psykologi Seija Ollikainen on laajentanut tutkimustaan ja nämä tulokset erityisesti lisäopetuksen opiskelijoista on julkaistu hänen lisensiaattityössään 'En ole syrjäytynyt, olen nuori' (Ollikainen, S. 2007).

Perusopetuksessa olevia nuoria puhutellaan oppilaiksi ja perusopetuksen jälkeen opiskelijoiksi. Tämä työ koskee sekä perusopetuksen oppilaita että lisäopetuksen opiskelijoita, mutta käytän yhtenäisyyden vuoksi koko esityksen ajan Oksa-koulutuksessa perus- tai lisäopetuksessa olevista nuorista puhuessani ilmaisua oppilas.

JOHDANTO

Oksa-koulutus on Jyväskylän koulutuskuntayhtymän järjestämää perus- ja lisäopetusta niille suomalaisille ja Suomeen muuttaville nuorille ja aikuisille, joilta perusopetuksen päättötodistus puuttuu tai päättötodistuksen arvosanat ovat jääneet niin heikoiksi, että jatko-opiskelupaikka mieleisellä alalla ei aukene ilman toimenpiteitä.

Oksa-koulutuksen juuret ovat Jyväskylän kristillisen opiston peruskoululinjassa. Kun peruskoulu alkoi Keski-Suomessa v.1970 luvun alkupuolella ja poisti tieltään rinnakkaiskoulujärjestelmän, jäi siirtymävaiheessa varsinkin maaseudulle runsaasti nuoria, jotka olisivat olleet motivoituneita suorittamaan peruskoulun oppimäärän, mutta olivat syntyneet yhden tai useamman vuoden liian aikaisin ja jäivät siten kansakoulupohjaisiksi, jos perheellä ei ollut varaa lähettää heitä maksulliseen keskikouluun.

Kansanopistoja perustettiin Suomeen alun perin kohottamaan maaseudun väestön yleissivistyksen tasoa. Jyväskylän kristillisen opiston työohjelmassa määriteltiin opiston tarkoitus: ”Jyväskylän kristillisen kansanopiston tarkoituksena on kohottaa varttuneen nuorison yleistä kansalaissivistystä siten, että sen toiminnassa pääpaino pannaan herättävään, omintakeista ajattelua ja siveellistä luonnetta kehittävään opetukseen.” (Pitkänen V.1982, 29). Jyväskylän kristillisessä kansanopistossa perinteinen käytännön aineille perustuva linja muutettiin 1970-luvulla nimeltään käytännön linjaksi, ja opintolinja, jolla alun perin saattoi suorittaa muutamia keskikouluaineita, muutettiin kaksivuotiseksi ja kaikki peruskoulun yläasteen lukuaineet käsittäväksi yleislinjaksi. Opetus annettiin opistolla ja tentit suoritettiin paikalliseen peruskouluun. Jyväskylän kristillinen opisto sai v. 1979 anomuksesta luvan antaa peruskoulun päästötodistuksia (nyk. perusopetuksen päättötodistus), samalla yleislinja I:n nimi muuttui peruskoululinjaksi. 1970-luvulla kristillisen opiston yleislinjoillekin tuli motivoituneita ja lahjakkaita, pääosin maaseudulta kotoisin olevia nuoria (Pitkänen, V. 1982, 89). Näiden nuorten kanssa ei ollut kurinpito-ongelmia, päättötodistuksia kirjoitettiin ja nuoret pääsivät jatkamaan opintojaan peruskoulupohjaisiin oppilaitoksiin.

Vuonna 1977 aloitettiin Pohjois-Suomessa kokeiluna yhden vuoden mittainen lisäopetus. 1980-luvulle tultaessa näkyi myös kansanopistojen peruskoululinjojen oppilaissa muutoksen merkkejä: vieläkin kouluun tuli kansakoulupohjaisia aikuisia, jotka halusivat peruskoulun päästötodistuksen tai ainakin mahdollisuuden opiskella kieliä, jota mahdollisuutta ei kansakoulussa ollut. Mutta osa oppilaista alkoi olla niitä, joiden opiskelu peruskoulussa oli epäonnistunut, oppilas oli jäänyt luokalleen tai ei ollut sopeutunut koulun järjestyssääntöihin ja oli jättänyt koulunsa kesken. Tosin peruskoulussa käyttöön otetut tasokurssit kielissä ja matematiikassa antoivat myös motivoitumattomille nuorille mahdollisuuden saada päästötodistus. Varsinkin vanhemmille tuli monesti yllätyksenä se, että nuoren, joka oli valinnut alimmat tasokurssit, tie joihinkin haluttuihin ammatteihin nousikin pystyyn. Tasokurssit poistettiin v. 1985, sen jälkeen jokaisella perusopetuksen päättötodistuksen saaneella on ollut yhtäläinen mahdollisuus hakea peruskoulupohjaisiin toisen asteen koulutuksiin.

1980-luvun puolivälissä alkoi lisäopetusryhmien oppilasaines muuttua: ryhmiin tuli motivoitumattomia, koulussa epäonnistuneita, häiriköivästi käyttäytyviä nuoria, joiden todistus oli täynnä 'armovitosia'. Myös perusopetusryhmissä oli vaikeampiakin tapauksia, vaikkakin monet olivat kasvaneet vuodessa tai kahdessa ja kesken jäänyt peruskoulu tulikin yllättäen suoritetuksi hyvin arvosanoin.

1. PERUSKOULULINJA LOPPUU JYVÄSKYLÄN KRISTILLISESTÄ OPISTOSTA

1990-luvulle tultaessa kansanopistojen tehtävä oli muuttunut kovasti kansanopistoliikkeen syntyajoista. Maaseudun nuorison yleissivistyksestä huolehtiminen oli peruskoulun myötä käynyt tarpeettomaksi ja kansanopistoista tuli ammatillista koulutusta tarjoavia oppilaitoksia (Pitkänen, V. 1982, 72). Sisäoppilaitoksina ja maksuja perivinä jotkut loivat itselleen jopa elitistisen leiman. Näihin hienoihin oppilaitoksiin eivät enää peruskoulusta syrjäytyneet oikein kuuluneet. Kun opiskelijamäärä oli rajoitettu ja ammatillisten linjojen opiskelijoista saatiin suurempi yksikköhinta kuin perusopetuksen oppilaista, lopettivat monet kansanopistot peruskoululinjat kokonaan. Myös Jyväskylän kristillisessä opistossa koulutettiin ensin päiväkotiapulaisia, sittemmin koulutus muuttui ammatilliseen perustutkintoon johtavaksi lastenohjaajakoulutukseksi. Suntioita ja seurakuntaemäntiä valmistava ammatillinen koulutus ja media-alan koulutus veivät niin paljon opiskelijapaikoista, että johtokunta päätti kesällä 1997 lopettaa hyvin toimineen peruskoululinjan. Keväällä linja oli ollut yhteishaussa ja siihen oli valittu 20 oppilasta. Kristillisen opiston peruskoululinja oli kuitenkin Jyvässeudulla (peruskoulujen lisäksi) ainoa paikka, jossa saattoi suorittaa loppuun kesken jääneen peruskoulun tai täydentää huonosti sujuneita opintoja.

Jyväskylän kristillisen opiston peruskoululinjalla perittiin myös opiskelijoilta maksuja ja muutenkin sisään otettava opiskelijamäärä oli kovin pieni, joten kaikilla koulunsa huonosti läpäisseillä tai kesken jättäneillä ei ollut mahdollisuutta parantaa tilannettaan tätäkään kautta. Joka vuosi osa oppilaista jäi koulutuksen ulkopuolelle, koska heidän vanhemmillaan ei ollut rahaa kustantaa nuorensa opintoja sisäoppilaitoksessa tai yhteishaun kautta 10-luokalle hakeneiden keskiarvo ei riittänyt opiskelupaikan saantiin. Kun Jyväskylän kristillisen opiston johtokunta sitten ilmoitti

peruskoululinjan loppumisesta, kasvoi entisestään huoli niistä oppilaista, joiden tie toisen asteen opintoihin nousi pystyyn kesken jääneen peruskoulun tai heikkojen arvosanojen takia. Näille nuorille pitäisi järjestää mahdollisuus suorittaa loppuun kesken jäänyt peruskoulu tai parantaa heikoiksi jääneitä päättötodistuksen arvosanoja. Niinpä otin heti tiedon saatua yhteyttä kristilliseen opistoon valittuihin oppilaisiin ja ehdotin heille opintojen suorittamista samojen opettajien kanssa, mutta eri koulussa. Historian ja yhteiskuntaopin opettaja Riitta Reimanin kanssa uskoimme vielä silloin, että rahoitus järjestyisi helposti jonkun muun koulun kautta, olihan valtakunnassa yhtenä painopistealueena ainakin valtakunnan päättäjien juhlapuheissa nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen.

1.1. Ohjaavan kasvatuksen aikuislinja perustetaan

Satojen puhelujen ja paikallisten opetusalan toimijoiden kanssa käytyjen neuvottelujen jälkeen elokuussa 1997 olimme tilanteessa, että koulua oli aloittamassa kaksi opettajaa ja 15 oppilasta, mutta ei ollut koulua eikä rahaa käynnistää toimintaa. Päätimme Riitta Reimanin kanssa, että opetamme vaikka talkoilla tämän vuoden, jos mitään muuta ratkaisua ei löytyisi. Yksityinen koulutuksen järjestäjä, Cimson Oy, tuli avuksi, heidän tuellaan perustettiin Peruskoulukurssin opiskelijoiden kannatusyhdistys, joka haki rahoitusta muun muassa raha-automaattiyhdistykseltä, tuloksetta. Opetushallituksessa oltiin kyllä innostuneita ja kannustavia, mutta kun tämä tilanne ei ollut luonnollisestikaan tiedossa edellisenä vuotena, niin rahaa ei ollut budjetissa, eikä sitä niin ollen voinut sitä kautta saada. Lääninhallituksen tai työvoimatoimiston koulutusten kohderyhmäksi tämä joukko oli liian nuorta, joten sitäkään kautta rahoitusta ei järjestynyt. Opetushallituksesta tarjottiin nimeksi Ohjaavan kasvatuksen aikuislinjaa. Tarvitsimme kuitenkin vielä koulun, jonka kautta opetukseen olisimme voineet saada valtionapua. Tarjosin Ohjaavan kasvatuksen aikuislinjaa myös silloiseen Jyväskylän ammattioppilaitokseen (nykyisin Jyväskylän ammattiopisto) eräänlaiseksi nollaluokaksi, mutta silloin tässä koulussa painopistealueena olivat erityisen lahjakkaat, eivät syrjäytymisuhan alla olevat nuoret.

Kaikesta huolimatta me opettajat uskoimme asiaamme, ja koulu alkoi v. 1997 syyskuun alussa 15 oppilaan kanssa. Opetussuunnitelmana oli Jyväskylän kristillisen opiston peruskoululinjan opetussuunnitelma. Luokkana käytimme aluksi korvauksetta saatua Viitaniemessä sijainnutta Cimson Oy:n luokkaa ja samalla kävimme

jatkoneuvotteluja eri koulutuksen järjestäjien kanssa. Toiveena oli, että neuvottelut tuottaisivat tulosta syksyn aikana ja löytyisi edes yksi rohkea rehtori, joka uskaltaisi ottaa Ohjaavan kasvatuksen aikuislinjan nimiinsä. Tiesimme kyllä, että lähivuosina on tulossa laki, jonka mukaan myös yksityinen koulutuksen järjestäjä voi saada luvan järjestää perusopetusta, mutta halu auttaa eteenpäin näitä nuoria, jotka luottivat meihin ja joiden tulevaisuus oli vaakalaudalla, pani yrittämään ratkaisun löytämistä jo ennen lakimuutosta. Lokakuussa 1997 Viitaniemen koulun rehtori Markku Tossavainen tarjosi maksutta omasta koulustaan luokkaa, ja niin Ohjaavan kasvatuksen aikuislinja otti sen vastaan kiitollisena ja muutti Viitaniemen kouluun.

1.2. Ohjaavan kasvatuksen aikuislinja saa virallisen aseman

Syksyn 1997 aikana neuvottelut Jyväskylän aikuislukion rehtorin, Ari Pokan, kanssa johtivat siihen, että Ohjaavan kasvatuksen aikuislinja kirjattiin tammikuussa 1998 Jyväskylän aikuislukion päivälinjaksi. Oppilaat saivat todistuksensa Jyväskylän aikuislukioista, mutta ryhmä toimi edelleen Viitaniemen koulussa. Myös opettajat pääsivät siten nauttimaan virallisesti palkkaa työstään, syksynhän me olimme opettaneet talkoilla. Muutama oppilas maksoi kuukausittain saman summan kuin mitä he olisivat maksaneet Jyväskylän kristilliselle opistolle, niillä rahoilla ostettiin koulutarvikkeita ja maksettiin kielten opettajien palkat, ne vähät, mitä syksyn aikana tarvittiin maksaa. Riitta Reiman opetti äidinkieltä, historiaa ja yhteiskuntaoppia sekä uskontoa, allekirjoittaneen aineita ovat matematiikka, fysiikka ja kemia. Näin ollen ulkopuolisia tarvittiin vain kieliin, maantietoon ja biologiaan.

Jyväskylän aikuiskoulutuksessa (nykyisin Jyväskylän aikuisopisto) oli yhteistyössä työhallinnon kanssa yritetty vastata 1980- ja 1990-luvuilla peruskoulunsa keskeyttäneiden tai jatko-opintoihin sitoutumattomien nuorten koulutuksellisiin tarpeisiin. Erilaiset toteutetut hankkeet osoittivat, että nuoren sijoittuminen ja sitoutuminen ammatilliseen koulutukseen ja sitä kautta työelämään ovat yhteydessä opiskelunvalmiuksiin, perustietoihin ja -taitoihin sekä nuoren käsityksiin itsestään oppijana. (Ollikainen, S. 2004, 2). Psykologi Seija Ollikaisen johdolla oli parina edellisenä vuotena toteutettu projekti Nuorten polku, missä syrjäytymisuhan alla olevat nuoret saivat mahdollisuuden parantaa valmiuksiaan siirtyä ammatillisiin opintoihin. Koulutuspäällikkö, psykologi Seija Ollikainen kiinnostui Ohjaavan

kasvatuksen aikuislinjasta ja koulutuksen järjestämisestä Jyväskylän aikuiskoulutuksessa. Myös Jyväskylän aikuiskoulutuksen rehtori Mikael Elgland tunsi yhteiskuntavastuunsa ja oli hyvin myötämielinen ajatukselle, että Jyväskylän aikuiskoulutus ottaisi vastuulleen perus- ja lisäopetuksen järjestämisen Jyvässeudulla. Ohjaavan kasvatuksen aikuislinja ja me opettajat saimme valtakunnallista huomiota syksyllä 1998, kun meidät palkittiin valtakunnallisella Vuoden Kasvattaja-palkinnolla.

Jyväskylän aikuiskoulutus kävi neuvotteluja jo syksystä 1998 lähtien Jyväskylän kaupungin ja maalaiskunnan kanssa. Opetushallituksesta todettiin, että Jyväskylän koulutuskuntayhtymällä on myös perus- ja lisäopetuksen anto-oikeus sekä todistuksen kirjoittamisoikeus, joten koulutusta voitaisiin järjestää sillä ehdolla, että Ohjaavan kasvatuksen aikuislinja ei kilpaile Jyvässeudun peruskoulujen kanssa oppilaista, vaan on pikemminkin kuntayhtymän kuntien koulutoimien jatke ja tuki (Perusopetuslaki 628/1998, 5. §, 7. §). Perustamissopimukseen on kirjattu, että mikäli perusopetuksessakaan olevan oppilaan koulunkäynti omassa koulussa ei jostakin syystä onnistu, niin koulun rehtori voi oppilaan huoltajien suostumuksella siirtää oppilaan Ohjaavan kasvatuksen aikuislinjalle.

1.3. Oksa Jyväskylän aikuisopistossa; kolme ensimmäistä vuotta

Ohjaavan kasvatuksen aikuislinjan toiminta käynnistyi Jyväskylän aikuiskoulutuksessa 1.9.1999 normaalina opetushallituksen alaisena koulutuksena. Virallisesti Ohjaavan kasvatuksen aikuislinja oli ja on edelleen Jyväskylän koulutuskuntayhtymän järjestämää perus- ja lisäopetusta. Perusopetuksessa olevat oppilaat suorittivat iästään riippuen joko oppivelvollisen tai Muun kuin oppivelvollisen päättötodistusta. Lisäopetuksessa olevat arvosanojen korottajat opiskelivat Oksa-ohjelmalla ja ne, joilla ammattiala oli selkiytymätön tai peruskouluaineiden opiskelu tuntui hyvin vastenmieliseltä, opiskelivat Ammatti-10-ohjelmalla. Oksa-ohjelmassa opiskeltiin kaikkia peruskouluaineita lukujärjestyksen mukaisesti. Ammatti-10 vastaisi nyt enemmänkin ammatillisen koulutuksen ammattistarttia, siinä painopiste oli sopivan ammattialan löytymisessä, työelämään tutustumisessa ja peruskouluaineiden osalta lähinnä opiskelunvalmiuksien ylläpitämisessä. Luokkaopetuksena ammatti-10:ssä oli vain äidinkieltä, matematiikkaa, englantia ja tietotekniikkaa, muita aineita oppilas valitsi ohjelmaansa

tarpeensa mukaan, kuitenkin niin, että lisäopetukseen vaadittavat 1100 tuntia tulivat täyteen.

Perusopetuksen aloitti ensimmäisenä toimintavuotena 10 oppilasta ja lisäopetuksen 25 oppilasta. Seuraavana syksynä aloitti perusopetuksessa 33 ja lisäopetuksessa 51 oppilasta. Syksyllä 2000 Riitta Reimanin aloitteesta nimi lyhennettiin Ohjaavan kasvatuksen aikuislinjasta Oksa-koulutukseksi.

Psykologi Seija Ollikainen on tutkinut Oksa-koulutuksen oppilaita ja koulutuksen vaikuttavuutta raportissaan (Ollikainen, 2004). Seurantatutkimuksen tavoitteena oli selvittää vv. 1999-2004 Oksa- ja Ammatti10-koulutuksissa aloittaneiden nuorten nuoruusiän kehitystä. Millaiset kehityspsykologiset tekijät ovat yhteydessä siihen, että peruskoulun päättövaiheessa olevat oppilaat jäävät/ovat vaarassa jäädä ilman päättötodistusta tai suoriutuvat peruskoulusta alle oman kykytasonsa. Millaisilla rakenteellisilla, pedagogisilla, yhteiskunnallisilla tai sosiaalipsykologisilla tekijöillä voidaan tukea nuoren kehitystä. Lisäksi hän tutki perusopetuksesta ammatillisiin opintoihin siirtymistä - ns. nivelvaiheen luonnetta ja merkitystä nuoren ammatillisen orientaation rakentumisessa.

Yhteenvetona tutkimuksesta Ollikainen toteaa, että nuoret olivat hyvin sitoutuneita opiskeluun, opinnoissa oli suoriuduttu hyvin: 74 % opiskelijoista oli saanut korotettua vähintään yhtä perusopetuksen päättötodistuksen arvosanaa ja 2. asteen koulutukseen hakeutuminen toteutui valtakunnallista keskiarvoa paremmin. Myös ammatillisen koulutuksen ja lukion keskeyttäneiden määrä oli tutkimusajankohtana alle valtakunnallisen keskiarvon (Ollikainen 2004, 23-27).

Tutkimuksesta kävi ilmi, että nuoret kokivat ahdistuneisuutta ja pelkoa tulevaisuuden suhteen, koska he kokivat, että eivät selviä yhteiskunnan heille asettamista haasteista. Oksa-koulutuksessa keskitytään nimenomaan perustietojen, -taitojen ja -valmiuksien opettamiseen. Koska opetusta on annettu määrällisesti ja laadullisesti oppilaan tarpeen mukaan, on nuori kokenut, että hän on oppinut oppimaan ja saanut toisen mahdollisuuden. (Ollikainen 2004, 28)

Psykologi Seija Ollikainen on laajentanut tutkimustaan lisensoitukseksi (Ollikainen 2007), jossa hän on tarkastellut erityisesti alle 18-vuotiaita lisäopetuksen opiskelijoita.

2. OPPILASMÄÄRÄ KASVAA TASAISESTI

2.1. Perusopetus

Oppilasmäärä kasvoi ensimmäisen vuoden 35:stä aloittaneesta nopeasti, kun tieto Oksa-koulutuksesta levisi. Perusopetuksessa olleiden alle 18-vuotiaiden oppilasmäärä on pysynyt kaikki nämä yhdeksän toimintavuotta melko samana eli vuosittain oppilaita on ollut noin 20 (Taulukko 1). Nämä tulevat pääsääntöisesti Jyväskylän koulutuskuntayhtymän noin kahdestakymmenestä peruskoulusta. Koko valtakunnassa lukuvuonna 2002-2003 erosi ilman päättötodistusta perusopetuksesta yhteensä 335 oppilasta (Perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen nivelvaiheen kehittämistyöryhmän muistio 2005, 12). Jos Oksa-koulutusta ei olisi ollut, ainakin osa näistä lähes 200 nuoresta olisi todennäköisesti vieläkin perusopetuksen päättötodistusta vailla.

Yli 18-vuotiaat olivat ensimmäisinä vuosina niitä suomalaisia aikuisia, joilta peruskoulu oli jäänyt kesken tai pohjakoulutuksena oli kansakoulu. Myös romanikulttuurissa tapahtunut muutos koulumyönteisempään suuntaan on näkynyt yli 18-vuotiaiden perusopetuksessa olevien määrässä. Myös niiden aikuisten maahanmuuttajien, jotka ovat halunneet suorittaa perusopetuksen päättötodistuksen, määrä Jyvässeudulla on kasvanut ja siten lisännyt yli 18-vuotiaiden osuutta perusopetuksessa.

2.2. Lisäopetus

Perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen nivelvaiheen kehittämistyöryhmä asettaa tavoitteeksi, että v. 2008 97 % perusopetuksen päättäneistä ja v. 2009 97,5 % aloittaa toisen asteen koulutuksessa tai lisäopetuksessa. Nivelvaihe ymmärretään eri opiskelijoilla eripituisena siirtymävaiheena, jolloin nuori pikkuhiljaa selkiyttää omaa suuntautumistaan ja päätyy vähitellen varmuuteen siitä, mitä elämältään haluaa. (Perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen nivelvaiheen kehittämistyöryhmä 2005, 75.)

Perusopetuksen lisäopetus eli kymppiluokat käynnistyivät valtakunnassa kokeiluna vuonna 1977. Lisäopetuksen oppilasmäärät alkunnostuksen jälkeen pienenevät 2000-luvulla tasaisesti koko valtakunnassa, mutta kääntyivät v. 2004 nousuun. Koko Suomessa suomenkielisen perusopetuksen lisäopetuksessa v. 2004 oli 1 547 oppilasta, kun 9. luokkalaisia oli 60 263 (Niittymäki 2005, 11).

Jyvässeudulla kymppiluokkatoimintaa oli jo lukuvuonna 1986-1987. Syksyllä 1993 alkoi 10-luokka Huhtaharjun, Kesyn, Kilpisen, Viitaniemen ja Voionmaan kouluissa. Vielä v. 1999 oli kymppiluokkia Huhtaharjun, Kilpisen ja Viitaniemen koulujen yhteydessä. Jyväskylän maalaiskunnan Palokan koulusta lopetettiin 10-luokka vuosituhaten vaihteessa. Vaajakosken 10-luokka loppui samaan aikaan kuin Oksa-koulutus aloitti, samalla sovittiin, että Vaajakosken lisäopetuksen oppilaat ohjataan Oksaan (Tuppurainen, E. 2008). Jyväskylässä Huhtaharjun koulun 10-luokka loppui keväeseen 2002 ja Viitaniemen koulun yhteydessä ollut 10-luokka lopetettiin v. 2005. Viimeinen Jyväskylän kaupungin yleisopetusta antavissa peruskouluissa toiminut lisäopetusluokka aloitti vielä v. 2006 Kilpisen koulussa, oppilaita oli silloin 18. (Salminen, A, 2008). Muuramessa oli sivistys- ja nuorisotoimen yhteinen pajakouluhanke eli työpainotteinen 10-luokka, se lopetettiin v. 2007.

10-luokkien alkutaipaleella niille hakeutuvat oppilaat olivat motivoituneita, usein lukiotavoitteisia nuoria, jotka eivät päässeet juuri haluamaansa lukioon tai halutulle alalle ammatilliseen koulutukseen ja halusivat korottaa perusopetuksen päättötodistuksen arvosanoja. Vähitellen oppilasaines muuttui ja peruskoulujen 10-luokille hakeutui huonosti koulussa viihtyneitä oppilaita, jotka tulivat eräänkin jyväskyläläisen koulun opinto-ohjaajan mukaan vain kouluun syömään ja ilmaiseen päivähoitoon ilman pienintäkään halua tai aikomusta opiskella. Tosin tilanne voi olla niinkin, että kun he olivat koulussa 7. – 9. luokilla leimautuneet häiriköiksi, niin siitä roolista oli vaikea päästä irti. Vaikka tällaisella oppilaalla olisi ollut kovakin motivaatio parantaa opiskelunvalmiuksiaan, niin hänen kykyihinsä ei luotettu ja tilanne kärjistyi häiriköinniksi. (Kivirauma, J. 1995, 41).

Yksi syy, miksi Jyväskylän kaupungin koulutoimi suhtautui myönteisesti perus- ja erityisesti lisäopetuksen aloittamiseen Jyväskylän aikuiskoulutuksessa, oli juuri se, että oppilas saattoi aloittaa lisäopetusvuotensa 'puhtaalta pöydältä'; uusi ympäristö,

uudet opettajat ja uudet kaverit takasivat sen, että entisessä koulussa ehkä omaksuttua pellen roolia ei enää tarvinnut pitää yllä.

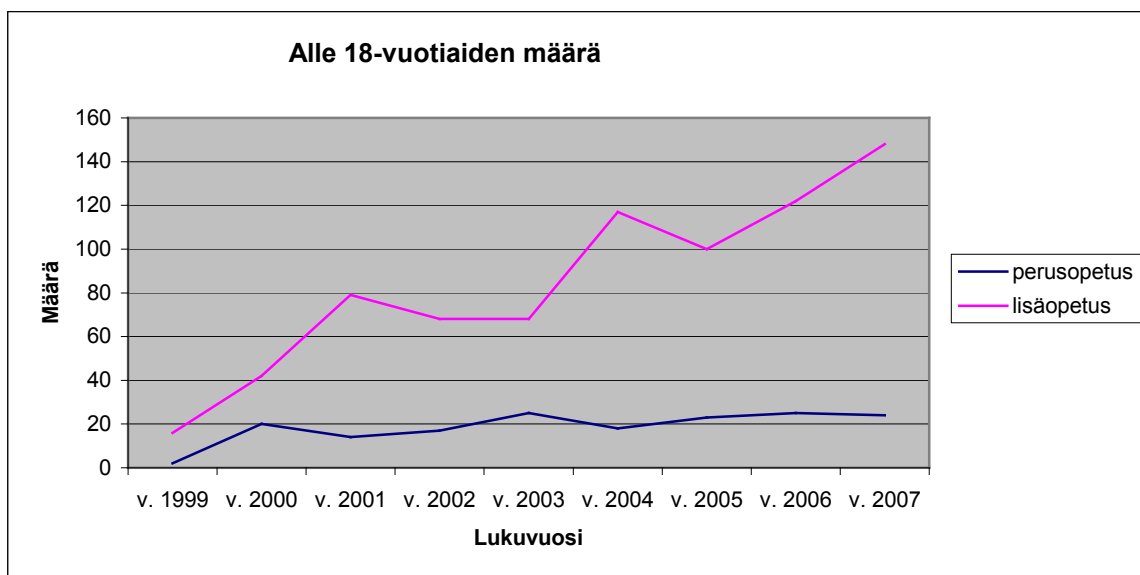
Lisäopetuksen oppilasmäärät ovat vaihdelleet paljolti sen mukaan, miten Jyvässeudun ammattioppilaitokset ja lukiot ovat vetäneet väkeä. Näinä vuosina, kun ammatillisen koulutuksen ja lukion aloituspaikkoja on huomattavasti vähemmän kuin koulutuksiin hakijoita, Oksan merkitys onkin korostunut siinä, että lisäopetukseen on voitu sijoittaa kaikki ne hakijat, jotka eivät ole päässeet toisen asteen koulutuksiin eli kukaan ei jää ilman omaa tahtoaan kylille kuljeksimaan. Keväällä 2007 loppui Jyväskylästä viimeinenkin yleisopetusta antavan peruskoulun yhteydessä ollut lisäopetusluokka (Kilpisen koulu), se lisäsi Oksan oppilasmäärää noin 30 edelliseen vuoteen verrattuna. Mainittakoon kuitenkin, että joissakin erityiskouluissa, ainakin Jyväskylän näkövammaisten koulussa toimii vielä lisäopetusryhmä.

Seuraavissa taulukoissa ja kuvioissa mainitut oppilasmäärät ovat kunkin lukuvuoden laskentapäivän 20.9. oppilasmääriä.

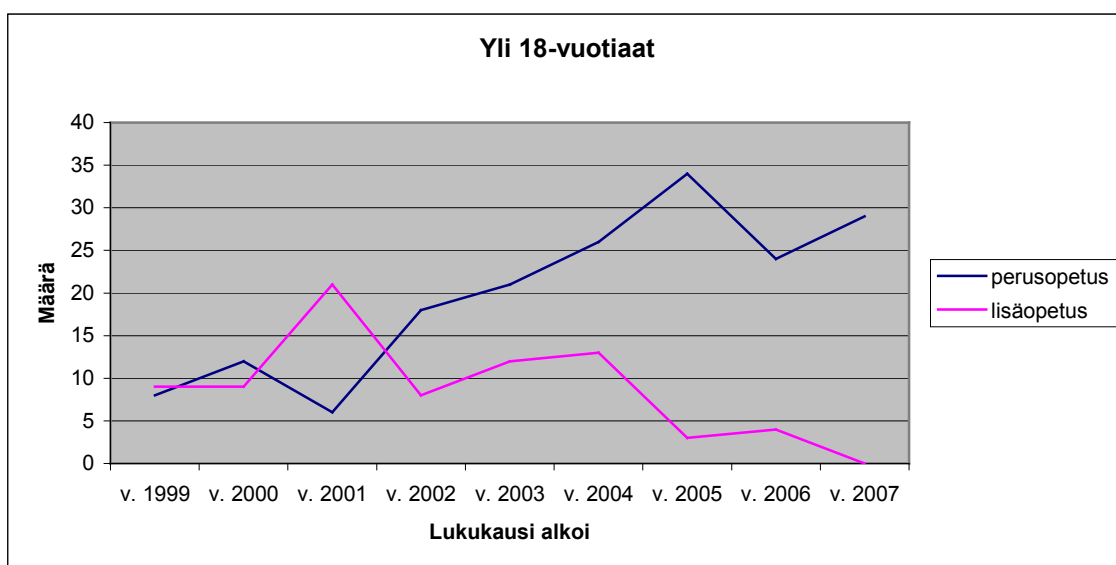
TAULUKKO 1. Perus- ja lisäopetuksessa olevien Oksa-koulutuksen oppilaiden määrät vv. 1999 – 2007.

Oksa-koulutuksen oppilasmäärien kehitys vuosina 1999 - 2007

Lukukausi alkoi	v. 1999	v. 2000	v. 2001	v. 2002	v. 2003	v. 2004	v. 2005	v. 2006	v. 2007
<18 v.	18	62	93	85	93	135	123	147	172
perusopetus	2	20	14	17	25	18	23	25	24
lisäopetus	16	42	79	68	68	117	100	122	148
≥ 18 v.	17	21	27	26	33	39	37	28	29
perusopetus	8	12	6	18	21	26	34	24	29
lisäopetus	9	9	21	8	12	13	3	4	0
Yhteensä	35	83	120	111	126	174	160	175	201

KUVIO 1. Alle 18-vuotiaiden perus- ja lisäopetuksen oppilaiden määrän kehitys Oksa-koulutuksessa vuosina 1999 – 2007.

KUVIO 2. Yli 18-vuotiaiden perus- ja lisäopetuksen oppilaiden määrän kehitys Oksa-koulutuksessa vuosina 1999 – 2007.

2.3. Erityisopetus

Oksa-koulutuksen yksi perustehtävistä on se, että siihen voivat tulla ne perusopetusta saavat oppivelvolliset, joiden koulunkäynti omassa koulussa ei jostakin syystä ole onnistunut. Ennen Oksaan tuloa omassa koulussa on jo kokeiltu erilaisia järjestelyjä ja henkilökohtaisia suunnitelmia, joten näillä oppilailla on HOJKS jo olemassa, kun he tulevat Oksaan.

Yli 18-vuotiaat oppilaat ovatkin yleensä perusopetuksessa, heistä suurin osa on viime vuosina ollut maahanmuuttajia, joilta puuttuu perusopetuksen päättötodistus. Yli 18-vuotias suomalainen perusopetukseen tuleva on useimmiten romanitaustainen tai moniongelmainen, puutteellisilla elämänhallintataidoilla ja opiskelutaidoilla varustettu nuori tai aikuinen, joka tarvitsee runsaasti yksilöllistä ja moniammatillista tukea ja ohjausta. Heille laaditaan lähes poikkeuksetta HOJKS. Nykyään aikuiskoulutukseenkin pääsyn edellytyksenä on perusopetuksen päättötodistus, joten Oksasta on saanut lähes joka vuosi päättötodistuksen myös muutama 40-50-vuotias aikuinen.

Lisäopetuksen opiskelijoille kirjoitetaan yleensä oppimissuunnitelma, mutta jos heidät on entisessä koulussa siirretty erityisopetukseen, otetaan se huomioon oppimissuunnitelmaa laadittaessa (Lisäopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2004, 319). Käytännössä siis lisäopetuksen oppilasta ei saa siirtää erityisopetukseen, ellei hänelle ole laadittu HOJKSia hänen entisessä koulussaan. Joissakin kouluissa oppilaalle ei kirjoiteta HOJKSia, vaikka hänet olisi siirretty pienryhmä- tai yksilöopetukseen, ellei hänen aineoppimääriään ole yksilöllistetty. Joidenkin tarkkaavaisuushäiriöistä kärsivien oppilaiden tutkimukseen pääsy saattaa viivästyä niin, että diagnoosi tulee vasta hänen ollessaan lisäopetuksessa. Näiden oppilaiden opettaminen vaatii runsaasti erilaisia järjestelyjä, joiden kustannuksia ei kuitenkaan nykyisten säädösten mukaan oteta huomioon rahoituksessa.

TAULUKKO 2. Oksa-koulutuksen oppilasmäärät ja erityisopetukseen siirrettyjen määrät lukuvuosittain.

Lukukausi alkoi	v. 1999	v. 2000	v. 2001	v. 2002	v. 2003	v. 2004	v. 2005	v. 2006	v. 2007
<18 v. joista Hojks	18 13	62 46	93 24	85 26	93 53	135 55	123 78	147 72	172 93
≥ 18 v. joista Hojks	17 12	21 8	27 20	26 18	33 30	39 20	37 33	28 27	29 29
Yhteensä	35	83	120	111	126	174	160	175	201

3. MAAHANMUUTTAJAT OKSA-KOULUTUKSESSA

3.1. Tilastoja

Tilastokeskuksen mukaan vuosina 1987 – 2007 on ikäluokkaan 15 – 24 v. kuuluvia ulkomaalaisia muuttanut Jyväskylään 1168 ja Jyväskylän maalaiskuntaan 196. Koko Keski-Suomen alueelle vuosina 1987-2007 on tullut Euroopasta 1 660, Afrikasta 76, Aasiasta 283, Australiasta 17 ja Amerikasta 106 ikäluokkaan 15-24 v. kuuluvia ulkomaalaisia. Näistä erityisesti entisen Neuvostoliiton alueelta tarkasteluvälin aikana yhteensä 58, Turkista lähinnä kurdeja 93 (vuonna 1990 eniten eli 27), Iranista 83 ja Irakista 27, enimmäkseen kurdeja ja afgaaneja. Afganistanista on tullut suoraan vain 13 tarkasteltavaan ikäryhmään kuuluvaa nuorta. Pieni määrä selittyy sillä, että afgaanit tulevat usein Iranista, jonne nuorten vanhemmat ovat jo aikaisemmin muuttaneet pakolaisiksi. Myös Thaimaasta on muuttanut Keski-Suomeen 53 ikäryhmään 15-24-v. kuuluvaa nuorta, monet heistäkin ovat Myanmarista Thaimaan kautta tulleita pakolaisia (Tilastokeskus, PX-web-tietokannat). (Taulukko 3.)

3.2. Maahanmuuttajat perusopetuksessa

Jyväskylän seudulle on siis muuttanut runsaasti inkeriläisiä sekä ns. pakolaiskiintiössä Suomeen otettuja ihmisiä. 1900-luvun loppupuolella he olivat lähinnä somaleja ja

kurdeja, sitten afgaaneja ja viime vuosina myanmarilaisia pakolaisia. Pakolaisten lisäksi Jyvässeudulle tulee opiskelijoita, jonkin verran työperäisiä maahanmuuttajia ja avioliiton vuoksi muuttavia, ja heidän mukanaan usein kouluikäisiä lapsia. Jos nuori tulee Suomeen viimeistään 15 – 16-vuotiaana, hän voi päästä vielä perusopetukseen valmistavalle luokalle. Valmistavan luokan jälkeen mennään yleensä peruskoulun 7. luokalle ja suoritetaan koko yläkoulun oppimäärä. Suomessa oppivelvollisuus ja myös -oikeus päättyvät sinä vuonna, kun koulun aloittamisesta on kulunut 10 vuotta, pääsääntöisesti siis 17-vuotiaana. Siten harva mainitun ikäisenä Suomeen tullut maahanmuuttajanuori ennättää saada perusopetuksen päättötodistuksen ennen kuin täyttää 17 vuotta.

Jyväskylän koulutoimen kanssa on sovittu, että Oksa-koulutus toimii yli 17-vuotiaiden, niin suomalaisten kuin maahanmuuttajienkin peruskouluna. Kun oppivelvollisuusikä on tullut täyteen, voi nuori tai aikuinen suorittaa Muun kuin oppivelvollisen päättötodistuksen (Jyväskylän ammattiopisto, perusopetuksen opetussuunnitelma 2008, 7). Valtioneuvoston asetuksen 1435/2004, 7§ mukaan siihen tarvitaan vähintään 44 kurssia, kun oppivelvollisen päättötodistukseen täytyy suorittaa 90 kurssia peruskouluaineita Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Usein maahanmuuttajat ovat tulleet pakolaisleireiltä, joillakin saattaa olla koulutaustaa hyvinkin paljon, jotkut ovat omien sanojensa mukaan käyneet jopa lukion, mutta todistusten ja selkeästi havaittujen opiskelunvalmiuksien puuttumisen vuoksi sitä on vaikea uskoa ja opiskelijan näyttää toteen. Useimmat Oksa-koulutukseen hakijat kertovat käyneensä koulua 3 – 5 vuotta. Monien aikuisten maahanmuuttajien koulutustausta on hyvin risainen, koulua on käyty ehkä muutamana vuotena, mutta koulu on aina keskeytynyt runsaiden muuttojen tai sodan vuoksi. Joistakin kulttuureista tulevat maahanmuuttajat, varsinkaan naiset, eivät osaa lukea tai kirjoittaa omalla kielellään. Suomen kielen taito on heikko: vaikka pakolliset kielikurssit on käyty, niin perheen naiset eivät voi pitää kielitaitoa yllä menemällä ostoksille tai harrastuksiin, tapaamalla suomalaisia ystäviä ja puhumalla suomea, koska eivät kulttuurinsa vuoksi saa puhua vieraille, varsinkaan miehille eivätkä voi myöskään liikkua vapaasti ilman omaa tai sukulaismiestä. Ja kun liikutaan ja seurustellaan vain omasta kulttuurista tulevien kanssa, katsotaan oman maan televisiolähetystyksiä ja puhutaan omaa kieltä, niin suomen

kieli jää vieraaksi. Näille naisille koulu on ainoa paikka, missä voi edes kuulla puhuttavan suomea.

Jyväskylän aikuisopisto ja Jyväskylän kristillinen opisto järjestävät maahanmuuttajille ammatilliseen koulutukseen valmistavaa koulutusta, mutta paikkoja on niin vähän, että läheskään kaikki halukkaat eivät voi sinne päästä. Monet sellaisetkin maahanmuuttajat, joilla olisi jo pohjakoulutus ja valmiudet siirtyä ammatilliseen koulutukseen, haluavat suomalaisen perusopetuksen päättötodistuksen. Suomalaista peruskoulua pidetään korkeatasoisena, siitä saa hyvät valmiudet ja kielitaidon tulevaa ammatillista koulutusta tai työelämää varten. Myös perusopetuksen jälkeinen väylä ammatillisen koulutuksen tai lukion kautta korkeamman asteen koulutukseen tai työelämään on paljon suoraviivaisempi kuin erityisesti maahanmuuttajille luodut valmistavat, valmentavat, rinnasteiset ja oppisopimus- tai työvoimapoliittiset koulutukset ja kurssit.

Maahanmuuttajien ja maahanmuuttajataustaisten osuus Oksan oppilasmäärästä on noussut ensimmäisen vuoden n. 3 prosentista 17 prosenttiin (Taulukko 4, Kaavio 3). Suurin osa, lähes kaikki, ovat perusopetuksessa. Lukuvuonna 2007 - 2008 vain kaksi maahanmuuttajataustaista oppilasta oli lisäopetuksessa; molemmat olivat tulleet Suomeen jo hyvin pieninä ja käyneet suomalaisen peruskoulun. Oksa-koulutus on koulukohtaisen opetussuunnitelman mukaan vuosiluokkiin sitomatonta peruskoulua, joten oppilas käy koulua niin kauan, että saa viimeisenkin kurssin suoritettua. Muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta maahanmuuttajien, aikuistenkin, peruskoulu kestää Oksassa 2 – 3 vuotta (Jyväskylän ammattiopisto, perusopetuksen opetussuunnitelma 2008, 8).

Tässä esityksessä ei oteta kantaa kysymykseen, kuka on maahanmuuttaja. Yleensä ottaen ne henkilöt, jotka tulevat suorittamaan Oksaan suomalaista perusopetuksen päättötodistusta, ovat äskettäin Suomeen muuttaneita ulkomaalaisia, joilta puuttuvat vielä siinä vaiheessa kaikki edellytykset hakea Suomen kansalaisuutta.

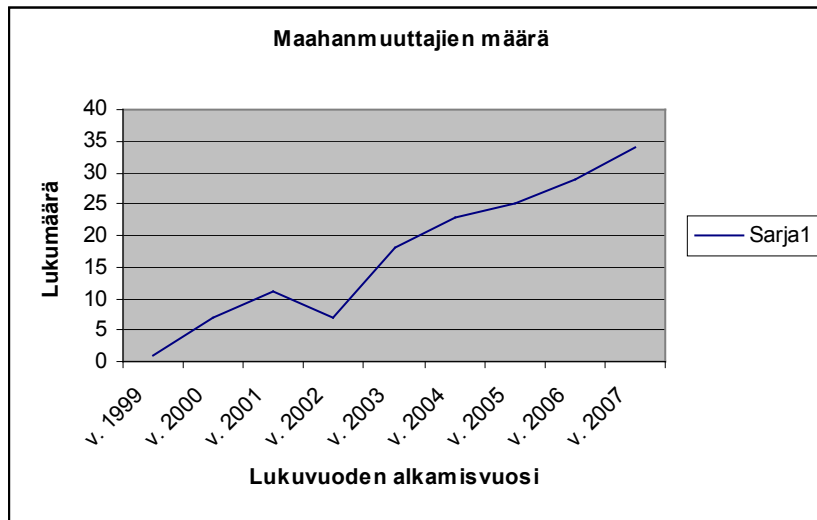
TAULUKKO 3. Keski-Suomeen vuosina 1987-2007 muuttaneet 15-24-vuotiaat ulkomaalaiset nuoret lähtömaanosittain ja lähtömaittain. Lähde Tilastokeskuksen PX-web-tietokannat.

Maanosä	15-24 v.	Maa	15-24-v.
Eurooppa	1660	Entinen Neuvostoliitto	58
Afrikka	76	Turkki	93
Aasia	283	Somalia	6
Amerikka	106	Afganistan	13
Australia	17	Irak	27
Yhteensä	2142	Iran	83
		Thaimaa	53
		Myanmar	0
		Yhteensä	333

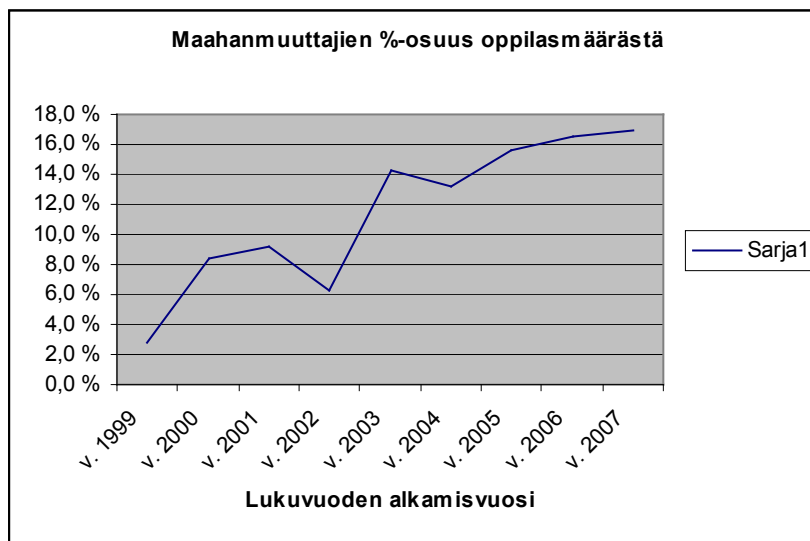
TAULUKKO 4. Maahanmuuttajien määrä ja %-osuus kaikista oppilaista Oksa-koulutuksessa vuosina 1999 – 2007.

**Maahanmuuttajien määrä Oksa-koulutuksessa vuosina
1999 - 2007**

Lukuvuoden alkamisvuosi	Maahan- muuttajia	Kokonais- määrä	%-osuus
v. 1999	1	35	2,9 %
v. 2000	7	83	8,4 %
v. 2001	11	120	9,2 %
v. 2002	7	111	6,3 %
v. 2003	18	126	14,3 %
v. 2004	23	174	13,2 %
v. 2005	25	160	15,6 %
v. 2006	29	175	16,6 %
v. 2007	34	201	16,9 %

KUVIO 3. Maahanmuuttajien määrä Oksa-koulutuksessa kunkin lukuvuoden laskentapäivänä 20.9.

KUVIO 4. Maahanmuuttajien prosentuaalinen osuus kokonaisoppilasmäärästä kunkin lukuvuoden laskentapäivänä 20.9.

4. ERILAISET OPPILAAT, YKSILÖLLINEN TUEN TARVE

Oksa-koulutus on perus- ja lisäopetusta, perusopetuksessa voi olla sekä oppivelvollisia että muita kuin oppivelvollisia. Lisäopetuksen eli vähintään 1100 tuntia lukuvuoden aikana suorittanut saa lisäopetuksen todistuksen. Jos lisäopetuksen suorittaminen jää kesken tai lukuvuoden aikana toimenpiteiden parissa oloa tulee vähemmän kuin 1100 tuntia, mutta oppilas on suorittanut jotain, hän saa todistuksen lisäopetuksessa suoritetuista opinnoista. Jos opiskelijan päättötodistuksen saamisesta on enemmän kuin vuosi ja hän haluaa vielä korottaa perusopetuksen päättöarvosanoja, saa hän aineoppimäärän korotuksesta todistuksen (Jyväskylän ammattiopisto, Perusopetuksen opetussuunnitelma 2008, 108). Opiskelija ei ole tällöin enää lisäopetuskelpoinen. Perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen nivelvaiheen kehittämistyöryhmä esittää muistiossaan, että säädöksiä muutettaisiin siten, että lisäopetukseen voisivat tulla vielä nekin, joiden päättötodistuksen saamisesta on kulunut kaksi vuotta (Perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen nivelvaiheen kehittämistyöryhmän muistio 2005, 78).

Myös Oksa-koulutuksessa on ollut joinakin vuosina runsaasti oppilaita, jotka eivät ole olleet enää lisäopetuskelpoisia, mutta joiden jatkosuunnitelmien kannalta on ollut ehdottoman tärkeää päästä korottamaan perusopetuksen päättötodistuksen arvosanoja. Nämä opiskelijat tarvitsevat erityisen paljon yksilöllistä tukea. Koulutuksen järjestäjälle tämä on ollut ongelmallista, koska tämän kohderyhmän opettamiseen, ruokailun ja matkakorvausten järjestämiseen ei ole saatu lainkaan valtionapua. Koulutuksen järjestäjällä olisi oikeus periä näiltä opiskelijoilta kohtuullisia maksuja, mutta usein heille pienetkin ylimääräiset maksut ovat liikaa ja halu mennä elämässä eteenpäin lopahtaa helposti rahan puutteeseen. Nykyään, kun Oksa-koulutus on osa Jyväskylän ammattiopiston opiskelu- ja uravalinnan tuki-koulutusta, voidaan tällaiset opiskelijat ohjata ammattistartille, jossa mainittua aikarajaa opintojen aloittamiselle ei ole.

Oksa-koulutuksesta on kirjoitettu kevääseen 2008 mennessä 184 perusopetuksen päättötodistusta, 728 lisäopetuksen todistusta, 107 todistusta lisäopetuksessa suoritetuista opinnoista tai aineoppimäärän todistusta. Yli 1000 oppilasta on ollut Oksa-koulutuksessa toimenpiteiden parissa niiden vuosien aikana, kun Oksa on toiminut Jyväskylän koulutuskuntayhtymässä. Taulukossa 5 näkyvät kirjoitettujen todistusten lukumäärät. Oksa-koulutus on vuosiluokkiin sitomatonta perusopetusta, eli päättötodistuksia

kirjoitetaan muulloinkin kuin lukuvuosien päättymisajankohtina (Jyväskylän ammattiopisto, Perusopetuksen opetussuunnitelma 2008, 14). Taulukossa 5 päättötodistusten määrä on laskettu kalenterivuositain.

TAULUKKO 5. Oksa-koulutuksessa kirjoitettujen todistusten määrät lukuvuosittain. Päättötodistusten määrä on laskettu kalenterivuositain.

Tilastotietoja Oksa-koulutuksesta lukuvuosilta 1999 - 2008										
Lukuvuosi alkoi	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Yht.
Perusopetuksen päättötodistuksia	7	21	13	14	25	18	25	24	37	184
Lisäopetuksen todistuksia	22	48	82	61	65	107	95	112	136	728
Todistus aineoppimäärän suorittamisesta tai todistus lisäopetuksessa suoritetuista opinnoista		4	8	17	9	30	23	12	4	107
Eronnut kesken vuoden (jatkanut toisessa koulussa, työmarkkinatukiharjoittelussa tai saanut oppisopimuspaikan)		1	10		6	5		5		27
Yhteensä	29	74	113	92	105	160	143	153	177	1046

5. ORGANISAATIONMUUTOS JYVÄSKYLÄN KOULUTUSKUNTAYHTYMÄSSÄ JA SEN VAIKUTUS OKSAAN

5.1. Aikataulu

Jyväskylän koulutuskuntayhtymällä on siis perus- ja lisäopetuksen järjestämislupa, ja koulutuskuntayhtymä oli antanut Jyväskylän aikuiskoulutukselle tehtäväksi toteuttaa opetus. Oksa-koulutus toimi Jyväskylän aikuiskoulutuksesta Jyväskylän aikuisopistoksi muuttuneessa organisaatiossa kahdeksan menestyksestä vuotta, 1.9.1999 – 31.7.2007. Tänä aikana koulutus vakiintui, se tuli tunnetuksi seutukunnalla, kehitettiin opetussuunnitelmia ja erityisesti tapoja suorittaa perus- ja lisäopetusta, oppilasmäärä samoin kuin työhönsä sitoutuneiden opettajien ja muun henkilökunnan määrä kasvoi alkuvuosien viidestä opettajasta lähes kahteenkymmeneen. Kun Jyväskylän koulutuskuntayhtymässä kesällä 2007 toteutettu organisaationmuutos erotti Jyväskylän ammattiopiston ja aikuisopiston kahdeksi eri oppilaitokseksi, päätti koulutuskuntayhtymän johto siirtää Oksa-koulutuksen muun nuorisokoulutuksen kanssa samaan oppilaitokseen eli Jyväskylän ammattiopistoon Opiskelijapalvelut -yksikköön. Samalla alettiin kehittää yhtenäistä nivelvaiheen toimintamallia (liite 1, 18). Oksa-koulutus ja ammattiopiston ammattistartti muodostavat Opiskelu- ja uravalinnan tuki-koulutuksen, joiden välinen tiivis yhteistyö takaa peruskoulusta päässeelle, mutta ei vielä toisen asteen koulutukseen päässeelle opiskelijalle juuri häntä eniten hyödyttävän koulutusvaihtoehdon.

5.2. Oksa-koulutus osana opiskelu- ja uravalinnan tuki-koulutusta

Kun nuori haluaa Opiskelu- ja uravalinnan tuki-koulutukseen, hän täyttää hakulomakkeen, johon hän voi jo merkitä, kumpi koulutus, Oksan lisäopetus vai ammattistartti, olisi hänelle mieluisampi. Usein oppilaat tai huoltajat eivät tiedä koulutusten eroja, joten kun oppilas tulee haastatteluun (kaikki hakijat haastatellaan), niin silloin kerrotaan erilaisista Oksan ryhmistä ja myös ammattistartista. Jos hakijalla on jo melko hyvä todistus, mutta ammattiala selkiytymätön, niin hänelle suositellaan ammattistarttia. Mutta jos todistuksen keskiarvo on hyvin heikko ja ammattitoiveet alassa, jonne täytyy olla hyvä keskiarvo, niin lisäopetusvuosi arvosanojen korotuksineen tuntuisi järkevämmältä vaihtoehdolta. Oppilaan oma mielipide kuitenkin ratkaisee. Ammattistartin opiskelijat voivat korottaa parin kolmen perusopetuksen oppiaineen arvosanoja Oksan puolella ja taas Oksasta pääsee tutustumaan ammatillisen puolen

koulutuksiin ammattistartin opiskelijoiden mukana. Oksan lisäopetusta järjestetään erilaisilla ohjelmilla, joten jokaiselle löytyy yleensä oikea ryhmä ja tapa opiskella (liite 1, 6). Tavoitteena on tulevina vuosina kehittää yhteistä toimintamallia entistä joustavampaan suuntaan siten, että oppilas /opiskelija voi myös kesken vuoden siirtyä lisäopetuksen ja ammattistartin välillä.

5.3. Koulutuksen vaikuttavuuden arviointia

Jyväskylän ammattiopisto seuraa koulutustensa vaikuttavuutta muun muassa opiskelijapalautteiden avulla. Oksa-koulutuksen oppilailta kerätään palautetta vuosittain. Kevään 2008 palautelomakkeessa kysyttiin opiskelijoilta, miten he olivat omasta mielestään onnistuneet saavuttamaan tavoitteensa. Lomakkeessa tiedusteltiin myös yleisviihtyvyyttä, tyytyväisyyttä opetukseen, oppitunteihin ja opetuksen sisältöihin, suhdetta opettajiin sekä omaa käsitystä itsestä oppijana. Opiskelijat vastasivat vielä avoimiin kysymyksiin ”Mitä opit?” ja ”Mikä oli parasta oksassa?” (Liite 2)

Kyselyyn vastasi 110 opiskelijaa (55 %), osa opiskelijoista oli kyselyn toteuttamisajankohtana työelämään tutustumisjaksolla. Vastanneista 42,2 % oli 17-vuotiaita, 3,7 % alle 16-vuotiaita ja 14,7 % yli 18-vuotiaita. Vanhin kyselyyn vastannut oli 28-vuotias, perusopetuksessa oleva maahanmuuttaja. Perusopetuksessa oli 28,6 % ja lisäopetuksessa 71,4 %. Naisia vastanneista oli 48,1 % ja miehiä 51,9 %. Perusopetuksessa puhutaan oppilaista, lisäopetuksessa voidaan puhua jo opiskelijoista. Seuraavassa yhteenvedossa käytetty sana opiskelija tarkoittaa kumpaan tahansa ryhmään kuuluvaa ihmistä.

Kysymyksissä, jotka koskivat arvosanojen korottamista, yleisviihtyvyyttä, opiskelijoiden suhdetta opettajiin sekä tyytyväisyyttä opetukseen, oppitunteihin ja – sisältöihin, saattoi valita neljästä vaihtoehdosta: täysin eri mieltä, hieman eri mieltä, en osaa sanoa, hieman samaa mieltä ja täysin samaa mieltä.

Opettajien opetustaidon arvioi hyväksi (hieman tai täysin samaa mieltä) 89 % vastaajista, opettajat olivat innostaneet oppimaan 69 %:n mielestä. 92 %:n mielestä tunneilla käsiteltiin tärkeitä asioita, 81 % vastaajista sai mielestään tarpeeksi huomiota ja tukea tunneilla. 76,8 % vastaajista piti opettajia oikeudenmukaisina, opettajien ja opis-

kelijoiden välisiin suhteisiin oli tyytyväisiä 80,1 % ja 77,3 % vastaajista piti opettajistaan.

Työrauhaan oli tyytyväisiä vain 41 % vastaajista. Tämä oli selvästi suuri ongelma myös opettajille, erityisesti nuoret opettajat kokivat opettamisen rauhattomissa luokissa hyvin vaikeaksi. Kun 25 – 26 opiskelijan luokassa hyvin monella on yksilöllistä tuen tarvetta, on selvää, että työrauha häiriintyy, kun avustajiakaan ei riittänyt kuin yhteen luokkaan. Tällaisessa koulussa jokaisella opettajalla pitäisi olla erityisopettajan kelpoisuus tai ainakin tietoja ja taitoja kohdata niin paljon erityisen tuen tarpeessa olevia opiskelijoita samassa opetusryhmässä. Syksyllä 2008 tilanne on parempi, kun samalle tai hieman kasvavalle opiskelijamäärälle on saatu kolme ryhmää lisää. Tarkoitus on, että minkään ryhmän koko ei ylittäisi 20 opiskelijaa.

Kun kysyttiin, kenelle opettajalle antaisit ruusun, niin kaikki saivat omilta opiskelijoiltaan hyvää palautetta. Opiskelijat arvostivat sitä, että opettajan kanssa saattoi jutella muustakin kuin oppiaineesta, opettaja itse oli innostunut ja kannustava, iloinen ja kärsivällinen. Jollekin merkitsi erittäin paljon se, että opettaja soitti perään, jos hän ei ilmestynyt oppitunneille. Luokanvalvojan vahva rooli näkyy selvästi opiskelijoiden palautteissa, tämä on Oksan toimijoiden mielestä myös se jokin, joka tekee juuri Oksasta parhaan nivelvaiheen opiskelupaikan monelle nuorelle.

Opiskelijoilta kysyttiin myös heidän käsitystään itsestä oppijana. 75,2 % vastaajista tunsu saaneensa eväitä tuleviin opintoihin, 76 % ilmoitti oppineensa suunnittelemaan opintojaan ja 85 % oppi ottamaan vastuuta omasta työskentelystään. 75 % vastaajista oli samaa mieltä siitä, että oppimistaidot ovat kehittyneet huomattavasti.

Kysymykseen ”Mitä opit?” tuli paljon juuri sellaisia vastauksia, mitä opettajatkin pitävät tärkeimpänä perusopetuksen päättöluokilla ja nivelvaiheessa opittavina asioina. Tässä muutamia poimintoja:

”Opin ymmärtämään koulutuksen tärkeyden. Opin motivoitumaan opiskeluun.”

”Opin kysymään apua ja olemaan oma-aloitteinen.”

”Opin tulemaan ajoissa tunneille.”

”Opin, että oppiminen ei ole vain opettajasta kiinni vaan myös omasta oppimishalusta.”

”Lukemisen taito on nyt paremmin hallussa. Osaan poimia tärkeimpiä asioita nyt kun luen pitkää tekstiä.”

”Löysin tavan, jolla opin parhaiten.”

”Opin sen, että täytyy tehdä todellakin töitä, jotta pääsee sellaisiin tavoitteisiin mihin on itse halunnut.”

Aika monessa vastauksessa näkyi, että opiskelijat ovat oppineet hyväksymään / sietämään erilaisia ihmisiä. Lähes kaikki maahanmuuttajat ilmoittivat oppineensa paljon suomen kieltä, matematiikkaa, yhteiskunnan asioita, joku kertoi oppineensa matematiikkaa niin paljon, että ehti oikein jo innostuakin siitä ja haluaa oppia lisää.

Monissa vastauksissa verrataan oppimista yläasteen aikaiseen ja todetaan, että ”opin nyt sen, mitä en yläasteella vielä oivaltanut”, tai on huomattu, että ”yläasteella en jaksanut keskittyä, mutta nyt, kun olen keskittynyt opintoihin, olen saanut paljon aikaiseksi”. Me nivelvaiheessa työskentelevät opettajat olemme huomanneet saman asian, vuosi lisää ikää tekee monelle nuorelle ihmeitä. Nuoret, kuten lapsetkin, kehittyvät eri tahtiin, joku oppii ymmärtämään kokonaisuuksia ja löytämään oleelliset asiat paljosta tekstistä jo hyvin varhaisessa vaiheessa, toinen voi oppia samat asiat vasta aikuisuuden kynnyksellä. Oppimaan oppiminen on kuitenkin hyvin tärkeä taito siirryttäessä toisen asteen opintoihin.

Kysymykseen ”Mikä oli parasta Oksassa?” lähes kaikissa vastauksissa oli mainittu auttavaiset ja rennot opettajat, hyvät luokkakaverit ja luokkahenki sekä viihtyisät opiskelutilat. Näihin asioihin onkin kiinnitetty erityisen paljon huomiota: jokainen opiskelijaksi hakeva haastatellaan, näin hänelle pyritään löytämään juuri häntä eniten hyödyttävä ryhmä. Ryhmäytymiseen ja erityisesti luokanvalvojan ja luokkakavereihin tutustumiseen käytetään yksi viikko ennen todellisen opiskelun alkamista. Luokkatilat on saatu viihtyisiksi laittamalla niihin viherkasveja ja sohvaryhmiä ja pulpetit on hiottu sekä vahattu siisteiksi. Jokaisen opettajan velvollisuus on myös huolehtia ympäristöstään ja puuttua havaitsemiinsa roskaamisiin. Ainakin kerran syksyn aikana pidetään pihan siivoustalkoot, jotta roskat alkavat löytää tiensä niille kuuluviin paikkoihin.

6. OKSA OPPISOPIMUSKOULUTUS- JA TYÖSSÄOPPIMISPAIKKANA

Oksa-koulutuksessa on sen alkuajoista lähtien suhtauduttu myönteisesti työharjoittelijoihin. Erityisesti nuoret, opettajakoulutukseen hakeneet ylioppilaat, jotka eivät olleet päässeet opiskelemaan heti kirjoitusten jälkeen, ovat saaneet Oksassa työmarkkinatukiharjoittelijoina ajantasaista tietoa koulumaailmasta ja seuraavana vuonna hakiessaan ovat jo tienneet, millaiseen työhön ovat opintojen jälkeen mahdollisesti hakeutumassa. Sosiaali- ja terveystieteiden lähihoitajaopiskelijat kuten myös nuoris- ja vapaa-ajanohjaajaopiskelijat ovat suorittaneet joitakin työssäoppimisjaksoja Oksa-koulutuksessa. Yleensä ottaen nämä harjoittelujaksot ovat menneet hyvin, opettajat ovat tyytyväisiä ja iloisia kaikesta lisävavusta, mitä on saatavilla ja nuoret työssäoppijat voivat seurata aitiopaikalta tämän päivän teinien edesottamuksia ja koulumaailmaa.

Oksa-koulutus on ollut tähän mennessä myös kahden oppisopimuksella koulunkäyntiavustajaksi opiskelevan työpaikka, kolmas koulunkäyntiavustaja valmistuu vuoden 2008 loppuun mennessä. Yksi opintosihteerit opiskelee merkonomiksi oppisopimuksella, hän työskentelee Oksan opintosihteerinä.

7. POHDINTAA OKSA-KOULUTUKSEN VAHVUUKSISTA JA KEHITTÄMISTÄ KAIPAAVISTA SEIKOISTA

Oksan opettajien 'kantajoukko' on siirtynyt aikuisopistosta ja noudattaa edelleen aikuisopiston työehtosopimusta. Tämä tarkoittaa kokonaistyöaikaa, 38,25 h /viikko (OVTES 2007, osio E). Kun opettajan päivittäinen työaika on 7,65 h, ovat opettajat aina virka-aikaan tavattavissa koulussa, yhteiset tapaamiset ja palaverit onnistuvat lyhyelläkin varoitusajalla ja oppilaiden huoltajat voivat hoitaa opettajien kanssa oppilaisiin liittyviä asioita. Uudet opettajat tulevat opettajasopimuksella (OVTES 2007, liite 4), siinä palkanmaksuperusteen muodostavat pidetyt oppitunnit, joten opettaja voi lähteä heti oppituntien päätyttyä pois ja olla myös opetuksettomat ajat poissa. Siis oppilaiden loma-ajat ovat myös tällaisen opettajan loma-aikaa. Työpäivinäkin opettaja voi olla vaikea tavoittaa: oppituntien aikana hän ei vastaa puhelimeen ja oppituntien jälkeen hänellä on vain 1,5 viikkotunnin velvollisuus hoitaa muita työhönsä ja työyhteisön kehittämiseen liittyviä asioita. Kesäloman koittaessa oppilaille opettaja-

sopimuksella olevat opettajat voivat lähteä loman viettoon ja palata pari päivää ennen oppilaiden saapumista, kun taas kokonaistyöajassa olevilla on koko vuoden aikana vain korkeintaan 38 päivää lomaa. Samaa työtä tekevät opettajat ovat hyvin eriarvoisessa asemassa, joten tämä saattaa aiheuttaa jatkossa eripuraa. Paras ratkaisu olisi, että kaikilla opettajilla olisi samanlainen sopimus, olkoon se sitten kokonaistyöaikainen tai vuosiviikkotunteihin perustuva opettajasopimus. Kokemusten mukaan kokoaikainen työsopimus kaikille päätoimisille opettajille olisi toiminnan kannalta kuitenkin paras vaihtoehto.

Oksa-koulutus on perus- ja lisäopetusta, joten toimiessaan ammattiopiston yhteydessä sen toiminta ei kuulu kyseisen oppilaitoksen ydintoimintoihin. Siten tällainen koko ammattiopiston kokoon nähden pieni toimintamuoto jää helposti 'lapsipuolen' asemaan. Emokouluna toimivan ammattiopiston johdolla pitäisi olla aikaa keskustella perus- ja lisäopetuksesta vastaavien toimijoiden kanssa, jotta ymmärrys toiminnan erilaisesta luonteesta tulisi tunnetuksi ja tiedostetuksi. Myös henkilöstön asenneympäristön pitäisi olla nivelvaiheen oppilaita ja opiskelijoita kannustavaa ja tukevaa, mutta näin ei valitettavasti voida sanoa yleisestä ilmapiiristä.

Oksan vahvuus on hyvä ja työhönsä yrittäjämäisesti asennoituva henkilökunta. Jotta tämä tilanne säilyisi myös jatkossa, on niillä henkilöillä, jotka valitsevat uusia opettajia, hyvin suuri vastuu. Oksan henkilökunta ja työn vaatimukset pitää tuntea hyvin, papereiden perusteella paras hakija ei välttämättä ole lainkaan sopiva tällaiseen työhön eikä sopiva Oksan kaltaiseen työyhteisöön. Organisaatio-orientuneista, erinomaisesti opinnoissaan menestyneistä kilteistä ja nöyristä nuorista opettajista tulee harvoin sellaisia pedagogeja, jotka ymmärtävät ja jaksavat sietää erilaisia, tavanomaisessa luokkaopetuksessa jopa häiritsevästi käyttäytyviä oppilaita ja heidän tapansa oppia ja pystyvät tukemaan heitä kokonaisvaltaisesti muussakin elämässä eikä vain omassa aineessaan (Remes 2007, mt).

Kun organisaatio eriyttää tehtäviään, se samanaikaisesti irrottaa ihmiset kokonaisvaltaisesta vastuusta, yrittäjyydestä tai siihen oppimisesta. Tämän seurauksena monet inhimillistä elämää koskevat ongelmat alkavat vaatia yrittäjyydelle ominaista kokonaisvaltaista ongelmanratkaisuprosessia avukseen. Yrittäjämäinen toiminnan tarve voi olla hyvin todellinen joillakin ihmisillä – tätä vain ei ole totuttu tutkimaan eikä edes pitämään tärkeänä. Voi olla, että monet ESYt ja häiriköt ovatkin niitä, jotka olisivat mitä

menestyneimpiä yrittäjämäisiä oppijoita ja myöhemmin yrittäjiä (vrt. Kuorelahti 1998). (Remes, mt)

Oksassa on aina ollut matala hierarkia, henkilöstö on keskustelevalta ja asiat yhdessä ratkaiseva asiantuntijaorganisaatio, jossa kuunnellaan jokaista ja jokainen voi vapaasti esittää mielipiteensä. Tämä asettaa johtajuudelle erityiset vaatimukset. Esimiehen tulee olla riittävän lähellä tunteakseen alaistensa tehtävät, työtilanteet ja tarpeet. Valtansa varassa esimies voi luoda mahdollisuuksia tai esteitä alaistensa kehittymiselle (Viitala R. 2002, 24). Viitala näkee esimiehen roolin työyhteisössä nimenomaan mahdollisuuksien luojaan siten, että alaisten voimavarat voivat kasvaa täyteen mittaansa eivätkä tule tukahdutetuiksi. Ullrich (1998) sisällyttää älylliseen pääomaan tietojen ja taitojen lisäksi myös sitoutumisen ja motivaation, hänen mukaansa älyllinen pääoma on osaamisen ja sitoutumisen tulo. Siten ihmisissä oleva osaaminen siirtyy organisaation hyväksi vain, jos he ovat motivoituneita käyttämään ja kehittämään osaamistaan ja sitoutuneita hyödyntämään sitä yrityksen hyväksi. Esimiehen tärkein tavoite pitäisi olla halu lisätä henkilökunnan motivaatiota ja halua sitoutua työyhteisöön ja toisaalta halu huolehtia siitä, että työhönsä sitoutuneiden jäsenten osaaminen vastaa jatkuvasti organisaation tarpeita. (Viitala 2002, 33, 51-52).

Tärkein rahoituksessa korjattava seikka on yli 18-vuotiaiden oppilaiden yksikköhinta. Oksa-koulutuksen yli 18-vuotiaat ovat yleensä heikoilla opiskeluvälillä ja heikolla kielitaidolla varustettuja maahanmuuttajia tai moniongelmaisia suomalaisia, joilta perusopetuksen päättötodistus on jäänyt aikanaan saamatta. Yksikköhintaa laskettaessa ei oteta huomioon 18 vuotta täyttäneitä oppilaita elleivät he opiskele sisäoppilaitoksessa (A 680/1998, 1c. §, 5. §). Lisäksi aikuisen yksikköhinta on vain 60 % nuoren yksikköhinnasta (L635/1998, 17. §), vaikka heidän opettamisensa vaatii usein moninkertaisen määrän resursseja, tukiovetusta, yksilöllistä materiaalia ja keskustelu-aikaa. On huomattava, että kansanopistoissa tätä erottelua ei ole, eli jos jossakin kansanopistossa on vielä perus- tai lisäopetusta tai perusopetukseen valmistavaa opetusta, niin yli 18-vuotiaat lasketaan yksikköhintaa määrättäessä oppilasmäärään ja hän saa saman yksikköhinnan kuin alle 18-vuotias (A 680/1998, 1c. §, 5. §). Oksaan tulevat yli 18-vuotiaat eivät ole yhtään sen helpompia oppilaita kuin sisäoppilaitoksissa opiskelevat, joten olisi perusteltua, että myös kaikki Oksa-koulutuksen oppilaat iästä riippumatta laskettaisiin oppilasmääriin ja he saisivat saman yksikköhinnan.

Oksaan on vuosien saatossa onnistuttu saamaan sellainen henkilökunta, joka puhaltaa yhteen hiileen, ymmärtää nuoria ja heidän elämäntilannettaan ja joilla on kehityspsykologinen tietämys ja erityisopettajamainen ote opetus- ja kasvatustilanteissa. Koko henkilökunta keskustelee avoimesti niin keskenään kuin myös oppilaiden kanssa. Opettajien huoneiden ovet ovat avoinna, oppilaat voivat tulla juttelemaan omista asioistaan muidenkin kuin kuraattorin tai opinto-ohjaajan kanssa. Luokanvalvojan vahva rooli (liite 1, 20) oppilaiden äitinä tai isänä luo turvallisuuden tunnetta paitsi oppilaisiin niin myös oppilaiden huoltajiin, mutta vaatii myös luokanvalvojalta tavalista enemmän paneutumista oppilaan asioihin ja välittämistä muulloinkin kuin koulu-aikoina. Joidenkin oppilaiden huoltajiin ollaan yhteydessä viikoittain, perhepalavereja järjestetään aina kun tilanne vaatii.

Jotta muun peruskoulun oppilas ongelmien ilmetessä saisi toisenlaisen mahdollisuuden suorittaa koulunsa loppuun, täytyy Oksa-koulutuksen henkilökunnalla olla hyvät suhteet ja kontaktit koulutuskuntayhtymän muihin peruskouluihin. Yhteiset tapaamiset ja avoimet keskustelukanavat koulujen rehtoreiden, kuraattorien ja opinto-ohjaajien kanssa varmistavat sen, että kaikilla asianosaisilla on oikeaa tietoa Oksa-koulutuksen mahdollisuuksista järjestää opetusta.

Koska Oksa-koulutus on vuosiluokkiin sitomatonta perusopetusta, voi sellainen oppilas, jonka koulunkäyntihistoria on esimerkiksi runsaiden sairastelujaksojen takia ollut risaista, suorittaa peruskoulunsa loppuun yksilöllisellä, juuri hänelle räätälöidyllä ohjelmalla. Sekä perus- että lisäopetusta voidaan suorittaa monenlaisilla ohjelmilla, joten yleensä jokaiselle löytyy hänen omaan tilanteeseensa sopiva ryhmä (Jyväskylän ammattiopisto, Perusopetuksen opetussuunnitelma, 10).

Oksa toimii Jyvässeudulla myös aikuisperuskouluna. Yhteistyö vuoden 2004 alusta aloittaneen työvoiman palvelukeskuksen, työvoimatoimistojen, maahanmuuttajapalveluiden ja muiden eri toimijoiden ja projektien kanssa mahdollistaa sen, että ne aikuiset, joiden peruskoulu on joskus aikaisemmin keskeytynyt tai joilla ei ole ollut aikaisemmin mahdollisuutta suorittaa perusopintoja, voivat tehdä sen aikuisena Oksassa.

LÄHTEET

1. Asetus opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 680/1998, 1c.§, 5.§.
2. Jyväskylän ammattiopisto; Perusopetuksen opetussuunnitelma 2008.
3. Kivirauma Joel, 1995. Koulun varjossa. Entiset tarkkailuoppilaat kertovat koulukokemuksistaan. JyU 1995.
4. Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 635/1998, 17.§.
5. Niittymäki Toni, Nuorten osallisuushanke. Selvitys vuonna 2005 perusopetuksen päättävistä oppilaista, jotka eivät hakeneet opiskelupaikkaa kevään toisen asteen yhteishaussa.
6. Ollikainen S 2004. Raportti perus- ja lisäopetuksen järjestämisestä Jyväskylän koulutuskuntayhtymässä v.1999-2004. Julkaisematon lähde.
7. Ollikainen S 2007. En ole syrjäytynyt –olen nuori! Kokemuksia koulunsa keskeyttäneiden nuorten lisäopetuksesta. YTK kehitys- ja kasvatopsykologian erikoistumiskoulutukseen liittyvä ammatillinen lisensiaatintyö. JyU 2007.
8. OVTES 2007, osio E ja liite 4
9. Perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen nivelvaiheen kehittämistyöryhmän muistio
Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2005:33
10. Perusopetuslaki 628/1998, 5. §, 7. §
11. Pitkänen Viljo, 1982. Jyväskylän kristillinen opisto 1942-1982. Pieksämäki: Sisälähetysseuran kirjapaino Raamattutalo
12. Remes L. Yrittäjyyskasvatuksen käsitteen määrittelyä, Artikkelikäsikirjoitus <http://www.uta.fi/entrenet/hankerekisteri/index.html>, Virtuaalisen menetelmäympäristön käyttäjä- ja oppimiskokemuksia.
13. Salminen Arja, (Opetuspalvelukeskus) 2008. Sähköpostiviesti 20.8.2008. Vastaanottaja Eira kalermo
14. Tilastokeskus, http://pxweb2.stat.fi/database/StatFin/databasetree_fi.asp
15. Tuppurainen, E. 2008. Sähköpostiviesti 12.8.2008. Vastaanottaja Eira Kalermo
16. Ullrich,D. 1998. Intellectual capital = competence + commitment. Sloan management Review (Winter) 15-26.
17. Valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta, N:o 1435/2001.

LIITTEET

1. Jyväskylän ammattiopisto, Perusopetuksen lisäopetuksen opetussuunnitelma
2. Opiskelijapalautteen kyselylomake

KIRJALLISUUTTA

Arajärvi T. Tasapainoinen koululainen. WSOY 1992

Kivirauma J. Koulun varjossa. Entiset tarkkailuoppilaat kertovat kokemuksistaan. (1995, JyU)

Ladonlahti ja Pirttimaa (toim.) Erityispedagogiikka ja aikuisuus

Niemelä, E. Sopeutumattomien opetus.

Ollikainen Seija. En ole syrjäytynyt- olen nuori. Jyu 2007

Perusopetuslaki 628/1998

Rajala, K. Oppivelvollisuuden keskeytyminen. Koulupudokkaiden kokemuksia peruskoulusta.

Silvennoinen, H. 1994. Pitenevä peruskoulutus ja nuorten työmarkkinat. Jyväskylä: Aikakauskirja Kasvatus 1/94. s. 96-100.

Silvennoinen, H. 1993. Työllisyyslisäluokat lamasta lamaan: 15 vuotta lisäopetusta peruskoulun 10.luokalla. Jyväskylä: Aikakauskirja Kasvatus 4/93. s. 364-376.

Suominen Tapani & Korsström Tuva 1983. Kohti uutta koulua. WSOY Juva.

Valtioneuvoston asetus 1435/2004

Taajamo ja Puukari (toim.) Monikulttuurisuus ja moniammatillisuus ohjaus- ja neuvontatyössä; JyU 2007

Lairo M, Heikkinen L.T. & Penttilä M. (toim.) 2008. Koulutuksen kulttuurit ja hyvinvoinnin politiikat

Lipponen P. & Talib M-T 2008. Kuka minä olen? Monikulttuuristen opiskelijoiden identiteettipuhetta.

Mietola R. Lahelma E. Lappalainen S. & Palmu T. (toim.) 2005. Kohtaamisia kasvatuksen ja koulutuksen kentillä

Talib M-T. 2005. Eksotiikkaa vai ihmisarvoa

Jyväskylän ammattiopisto

Jyväskylän ammattiopisto
PERUSOPETUKSEN LISÄOPETUKSEN
OPETUSSUUNNITELMA

SISÄLLYSLUETTELO

1. OPETUKSEN JÄRJESTÄMISEN LÄHTÖKOHDAT	4
1.1 ARVOT JA TOIMINTA-AJATUS	4
1.2 YLEISET KASVATUKSEN JA OPETUKSEN TAVOITTEET	4
1.3. OPPILAAKSI OTTAMISEN PERUSTEET	4
2. OPINNOT JYVÄSKYLÄN AMMATTIOPISTON JÄRJESTÄMÄSSÄ PERUS- JA LISÄOPETUKSESSA	5
2.1. OPETUKSEN RAKENNE JA TUNTIJAKO	5
2.2. LISÄOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMA, OKSA-OHJELMA (KUVA 1.).....	6
3. OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN (TOIMINTAKULTTUURIN, OPPIMISYMPÄRISTÖN JA TYÖTAPOJEN KUVAUKSET)	6
3. OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN (TOIMINTAKULTTUURIN, OPPIMISYMPÄRISTÖN JA TYÖTAPOJEN KUVAUKSET)	7
3.1 OPPIMISKÄSITYS	7
3.2 OPPIMISYMPÄRISTÖ JA TOIMINTAKULTTUURI	7
3.3 TYÖTAPOJEN KUVAUS.....	8
4. OHJAUSTOIMINTA OPISKELUN TUKENA	9
4.1. TAVOITTEET	9
4.2. OPPILASHUOLLON JÄRJESTÄMINEN	10
5. YHTEISTYÖ	10
5.1. KODIN JA KOULUN VÄLINEN YHTEISTYÖ	10
5.2. YHTEISTYÖ MUIDEN OPPILAITOSTEN, ERI HALLINNONALOJEN JA TYÖELÄMÄN EDUSTAJIEN KANSSA	11
6. OPISKELUN YLEINEN TUKI	11
6.1 HENKILÖKOHTAINEN OPPIMISSUUNNITELMA	11
6.2. OHJAUSTOIMINTA OPISKELUN TUKENA JA TYÖELÄMÄÄN TUTUSTUMISEN JÄRJESTELYT.....	11
6.3. KERHOTOIMINNAN JÄRJESTÄMINEN.....	12
6.4. TUKIOPETUKSEN JÄRJESTÄMINEN	12
7. ERITYISTÄ TUKEA TARVITSEVIEN OPPILAIDEN OPETUS	12
7.1 ERI TUKIMUODOT	12
7.2 ERITYISOPETUS.....	12
8. ERI KIELI- JA KULTTUURIRYHMIIN KUULUVIEN OPPILAIDEN OPETUS	13
9. OPPILAAN ARVIOINTI JA TODISTUKSET	13
9.1. ARVIOINNIN TAVOITE	13
9.2. ARVIOINTIAJANKOHDAT JA -PALAUTE	14
9.3. ARVIOINNIN KOHTEET	14
9.4. TODISTUKSET.....	15
10. LISÄOPETUKSEN JATKUVA KEHITTÄMINEN JA TOIMINNAN ARVIOINTI ..	16
LIITTEET	17
LIITE 1. PAJAKOULUSUUNNITELMA	17

LIITE 2. JYVÄSKYLÄN AMMATTIOPISTON JÄRJESTÄMÄN PERUS- JA LISÄOPETUKSEN JA AMMATTISTARTIN TOIMINTAMALLI	19
LIITE 3. LUOKANVALVOJAN TEHTÄVÄT	21

1. OPETUKSEN JÄRJESTÄMISEN LÄHTÖKOHDAT

Jyväskylän ammattiopiston järjestämästä perus- ja lisäopetuksesta käytetään nimeä Oksa-koulutus. Jyväskylän ammattiopisto järjestää perus- ja lisäopetusta niille nuorille ja aikuisille, joiden perusopetuksen päättötodistuksen arvosanat ovat jääneet niin heikoiksi, että jatko-opiskelu mieleisellä alalla ei onnistu ilman tukea. Lisäopetuksen keskeisenä tavoitteena on opiskelijan oma elämänhallinta ja itseohjautuvuus. Keskeisinä tavoitteina opetussuunnitelmassa ovat opiskelutekniikan ja -valmiuksien parantaminen.

1.1 Arvot ja toiminta-ajatus

Jyväskylän ammattiopistossa järjestettävän perus- ja lisäopetuksen arvolähtökohtana on kokonaisvaltainen käsitys ihmisestä, kasvusta ja ammattisivistyksestä. Pedagoginen kokonaisuus muodostuu opiskelijan oppimistaitojen ja yksilöllisen kasvun tukemisesta. Se perustuu ihmiskäsitykseen, jossa jokainen opiskelija on ainutlaatuinen, jatkuvasti oppiva ja kehittyvä, arvokas olento. Opetuksen järjestämisen perustana on yhdenvertaisuus, yhteisöllisyys ja elinikäinen oppiminen.

1.2 Yleiset kasvatuksen ja opetuksen tavoitteet

Yhteiskunnan jatkuvuuden varmistamiseksi ja tulevaisuuden rakentamiseksi perusopetuksen tehtävänä on siirtää kulttuuriperintöä sukupolvelta toiselle, kartuttaa tarvittavaa tietoa ja osaamista sekä lisätä tietoisuutta yhteiskunnan perustana olevista arvoista ja toimintatavoista. Sen tehtävänä on myös kehittää kykyä arvioida asioita kriittisesti, luoda uutta kulttuuria sekä uudistaa ajattelu- ja toimintatapoja. (OPH, Opetussuunnitelman perusteet, 2004.)

Lisäopetuksen tavoitteena on perusopetuksen tehtävää jatkaen tukea opiskelijan kasvua ja kehitystä sekä ehkäistä syrjäytymistä. Tavoitteena on, että opiskelija

- oppii itsenäisyyttä ja vastuullisuutta ja kehittää itsetuntemustaan
- oppii yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja
- kehittää opiskelutaitojaan
- kehittää valmiuksia tehdä päätöksiä sekä suunnittelee jatko-opintojaan, uraansa ja tulevaisuuttaan
- oppii arvioimaan omaa toimintaansa ja oppii toteuttamaan suunnitelmiaan muuttuvissa olosuhteissa
- parantaa jatko-opintoihin pääsyn edellytyksiään sekä opinnoissa tarvittavaa tieto- ja taitopohjaa
- oppii hankkimaan opinnoissa, yhteiskunnassa ja muussa elämässä tarvittavia tietoja käyttäen hyväksi myös tieto- ja viestintäteknologiaa
- oppii kehittämään taitojaan selvitä erilaisissa elämäntilanteissa.

Tavoitteena on, että lisäopetuksen jälkeen jokaisella oppilaalla on suunnitelma jatkoopinnoista ja valmiudet aloittaa ne. (OPH, Lisäopetuksen opetussuunnitelman perusteet, 2004)

1.3. Oppilaaksi ottamisen perusteet

Perusopetuksen oppimäärän suorittaneille nuorille voidaan järjestää perusopetuslain mukaista yhden lukuvuoden kestävästä lisäopetusta. Lisäopetukseen voidaan ottaa

opiskelijaksi nuori, joka on saanut perusopetuksen päättötodistuksen samana tai edellisenä vuonna.

Perusopetuksen päättötodistuksen saaneet voivat hakea Jyväskylän ammattiopiston Opiskelu- ja uravalinnan tuki-koulutukseen. Tullakseen valituksi hakija osallistuu haastattelu- ja lähtötason kartoitustilaisuuteen.

Hakija voidaan valita lisäopetukseen, jos hän on lisäopetuskelpoinen ja koulukuntoinen. Valinnassa otetaan huomioon myös muut koulutusmahdollisuudet. Opiskelija-valinnat tehdään yhteistyössä ammattistartin toimijoiden kanssa.

2. OPINNOT JYVÄSKYLÄN AMMATTIOPISTON JÄRJESTÄMÄSSÄ PERUS- JA LISÄOPETUKSESSA

2.1. Opetuksen rakenne ja tuntijako

Oppilaalle annetaan lisäopetuksessa opetusta ja ohjausta vähintään 1 100 tuntia. (OPH, Lisäopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2004)

Lisäopetusta voidaan suorittaa useilla eri ohjelmilla

- 1) Oksa-ohjelmalla
- 2) ITU-ohjelmalla
- 3) F-ohjelmalla
- 4) Yksilöllisillä oppilaslähtöisillä ohjelmilla
- 5) A-ohjelmalla

Kullekin oppilaalle pyritään löytämään hänen omalle oppimistyylilleen sopiva tapa opiskella.

2.2. Lisäopetuksen opetussuunnitelma, Oksa-ohjelma (kuva 1.)

Oppiaineet	Pakolliset kurssit		Valinnaiset kurssit
	muu	suomi	
Äidinkieli			
suomi		7	
oma äidinkieli / suomi	4		
Vieraat kielet			
ruotsi	1	5	4 (äidinkieli muu kuin suomi)
englanti	6	6	
suomi toisena kielenä	5		
suomen kielen tukikurssit *)	3		4
Matematiikka	8	8	
Uskonto/ET	1	1	
Yhteiskunnalliset ja luonnontieteelliset aineet			
historia	2	2	
yhteiskuntaoppi	3	3	
fysiikka	3	3	
kemia	2	2	
biologia	2	2	
maantieto	3	3	
Muita aihekokonaisuuksia			
opinto-ohjaus	2	2	
tietotekniikka	0,5	0,5	5
terveystieto			2
kuvataide			2
käsityö			
tekstiili-			2
tekninen -			2
liikunta			2
musiikki			2
kotitalous			2
YHTEENSÄ	45,5	44,5	27

*) Pakollinen niille, joiden äidinkieli muu kuin suomi.

Käytetään myös lisäopetuksessa Oksa-ohjelman opetussuunnitelman runkona

3. OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN (toimintakulttuurin, oppimisympäristön ja työtapojen kuvaukset)

3.1 Oppimiskäsitys

Oppiminen on tietojen, taitojen, tunteiden ja asenteiden omaksumista. Oppiminen on suhteellisen pysyvä, kokemuksen aiheuttama käyttäytymisen muutos. Lisäopetuksen opetussuunnitelma perustuu oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppijan omat asenteet, ajatukset ja odotukset ohjaavat hänen havaintojaan, vastaanottokykyään ja tulkintaansa tiedosta. Oppijan kokemushistoria ja erilaiset oppimistavat otetaan huomioon suunniteltaessa opiskelua. Oppija on aktiivinen tiedonhankkija, tiedon käsittelijä ja arvioija, ja oppiminen on tehtävien ratkaisemista luovasti ja tehokkaasti. Oppiminen on vuorovaikutusta toisten ihmisten ja ympäristön kanssa. Omien tavoitteiden asettaminen ja niitä kohden ponnistelu vahvistavat oppijan itsetuntemusta ja itseluottamusta. Tiedon olemuksen selvittäminen on kriittistä suhtautumista tietoon. Oppilaita ohjataan toimimaan kriittisesti, käyttämään tietoa ja soveltamaan sitä ongelmien ratkaisemisessa ja käytännön tilanteissa.

Oppimiseen vaikuttavat oppijan ominaisuudet kuten tarkkaavaisuus, motivaatio, asenteet, tunteet, kokemukset, odotukset, tarpeet sekä terveydentila ja muisti. Myös opittavan aineksen vaikeus – helppous, kiinnostavuus, loogisuus, mielekkyys ja tuttuus vaikuttavat oppimiseen.

Koulutuksessa luotetaan jokaisen ihmisen oppimisen mahdollisuuksiin ja lähdetään liikkeelle siitä, että jokainen on vastuussa omasta oppimisestaan. Nuorten oppijoiden kohdalla tunnustetaan myös oppimisen ohjaamisen tarve ja sitä pidetään yhtenä keskeisenä toimintaperiaatteena – oppilasta ei jätetä yksin, vaan häntä tuetaan ja ohjataan löytämään itselleen paras tapa oppia ja sitä kautta saamaan oma osaamisensa kokonaisuudessaan näkyviin ja käyttöön.

3.2 Oppimisympäristö ja toimintakulttuuri

Avoin, rohkaiseva, kiireetön ja myönteinen ilmapiiri tukee opettajien ja oppilaiden välistä sekä oppilaiden keskinäistä vuorovaikutusta sekä edistää oppilaan oman toiminnan arviointia.

Kaikella koko ammattiopiston henkilökuntaan kuuluvien toiminnalla tuetaan kasvat- ja opetustyölle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Henkilökunnan ja oppilaiden välillä vallitsee avoin keskustelukulttuuri ja henkilökunta on valmis auttamaan oppilaita niin myönteisten kuin kielteistenkin asioiden käsittelyssä. Samaa avointa keskustelukulttuuria noudatetaan myös suhteessa oppilaiden kotiin ja yhteistyökumppaneihin.

Jyväskylän ammattiopiston järjestämä perus- ja lisäopetus toimii Jyväskylän ammattiopiston Opiskelijapalvelut-yksikössä Harjun toimipisteessä, jossa noudatetaan ammattiopiston järjestys- ja käyttäytymisnormeja. Tämä luo omalta osaltaan rauhalliset ja oppimistyötä tukevat puitteet.

3.3 Työtapojen kuvaus

Jokaiselle oppilaalle laaditaan henkilökohtainen oppimissuunnitelma. Jos oppilas on suorittanut perusopetuksen osittain mukautetuin tavoittein, niin aikaisemmat yksilölliset tavoitteet otetaan huomioon.

Lisäopetuksessa olevat valitsevat luokanvalvojan ja / tai opinto-ohjaajan opastuksella ne oppiaineet, joiden korottaminen on tärkeää jatko-opiskelun kannalta ja joiden opiskeluun oppilas sitoutuu. Jos oppilas ei halua opiskella jotakin oppiainetta, suositellaan aineen jättämistä pois opinto-ohjelmasta vain, jos päättötodistuksen arvosana on ko. oppiaineesta vähintään 7. Opinto-ohjelmasta sovitaan oppilaan huoltajien kanssa lukuvuoden alussa pidettävässä perhepalaverissa.

Oppilaalla on yhden kuukauden mittainen koeaika. Jos näyttää siltä, että alun perin sovitettu luokkamuotoinen opiskelu ei onnistu, laaditaan yhdessä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa hänelle paremmin sopiva ja häntä enemmän hyödyttävä opiskeluohjelma.

Oksa-ohjelma

Opetussuunnitelmana käytetään Lisäopetuksen opetussuunnitelmaa. Tähän ohjelmaan tulevat oppilaat ovat sitoutuneet parantamaan oppimisvalmiuksiaan ja pyrkivät korottamaan eri oppiaineiden päättöarvosanoja opiskelemalla kaikkia peruskouluaineita lukujärjestyksen mukaisesti. Opiskelu tapahtuu pääsääntöisesti luokassa; työtapoina käytetään perinteisten luokkamutoisten tapojen lisäksi keskustelua, ryhmäkeskustelua, väittelyä ja yhteistoiminnallista oppimista.

Jos jonkin aineen opiskeluun ei kuitenkaan oppilaan motivaatio riitä, niin aineen opiskelusta voi saada vapautuksen, kuitenkin niin, että oppilas sitoutuu opiskelemaan jotakin muuta ainetta samaan aikaan. Opiskelu voi tapahtua itsenäisesti tai koulunkäyntiavustajan tai aineenopettajan johdolla F-ryhmässä tai muussa ohjattuun opiskeluun tarkoitettussa tilassa.

Oppilas voi lähteä halutessaan 1-2 viikon mittaiselle AO- (ammattioppilaitokseen tutustumis-) jaksolle. Myös TET-jaksoja käytetään, jos ne opiskelumotivaation ylläpitämiseksi katsotaan tarpeellisiksi. Kaikista muutoksista keskustellaan ensin oppilaan itsensä ja huoltajien kanssa.

Joidenkin ryhmien ohjelmaan kuuluu pajakoulua (Liite1), joka on toiminnallista aihekokonaisuuksiin painottuvaa oppimista. Sillä korvataan joitakin matematiikan, äidinkielen, tietotekniikan ja yhteiskuntaopin kursseja tai osia niistä. Korvattavat kurssit ja niiden osat määritellään vuosittain toimintasuunnitelmassa.

ITU-ohjelma (ITU: itsenäisesti, tuetusti opiskelevat)

Tässä ohjelmassa luokkaopetuksena opiskellaan äidinkieltä, englantia, ruotsia, matematiikkaa ja tietotekniikkaa. Muut aineet oppilas valitsee reaalisuorasta, joka toteutetaan vuosisuunnitelmassa erikseen määriteltyinä aikoina.

ITU-ohjelmalla opiskelevilla oppilailla on mahdollisuus itse valita lukuvuoden aikana korotettavat aineet. Ainevalinnat tehdään luokanvalvojan, vanhempien ja opinto-ohjaajan kanssa yhteistyössä. Itu-ohjelmassa oppilaalla on mahdollisuus kehittää opiskelutaitoja, itseohjautuvuutta ja vastuunottoa omasta opiskelusta sekä pohtia

omaan ammatin- ja uravalintaansa liittyviä kysymyksiä käymällä lukuvuoden aikana TET- ja AO- (ammattioppilaitokseen tutustumis-) jaksoilla. Jaksojen määrä ja pituus määritellään vuosisuunnitelmassa. Osa opiskelusta tapahtuu itsenäisesti kouluajan ulkopuolella.

F-ohjelma

Opetussuunnitelmana käytetään soveltuvin osin Lisäopetuksen opetussuunnitelmaa. Tähän ohjelmaan tulevat ne oppilaat, joiden oppimissuunnitelma sisältää vain muutamman peruskouluaineen opiskelua ja sen lisäksi työelämään ja/ tai ammatilliseen koulutukseen tutustumista. Tähän ohjelmaan siirtyvät myös kesken vuoden ne, jotka eivät pysty opiskelemaan luokkamuotoisessa opetuksessa runsaiden jaksamisongelmien tai sairauspoissaolojen vuoksi. Jokaisella on oma ohjelmansa, oppilas etenee siinä omaa tahtiaan. Keskimääräiseksi suoritusajaksi lasketaan 1 kurssi/viikko. Luokassa on aina koulunkäyntiavustaja ja luokanvalvoja tai muu aineenopettaja ohjaamassa opiskelua.

Oppilas voi lähteä halutessaan 1-2 viikon mittaiselle AO- (ammattioppilaitokseen tutustumis-) jaksolle. Myös TET (työelämään tutustumis-) jaksoja käytetään, jos ne opiskelumotivaation ylläpitämiseksi katsotaan tarpeellisiksi. Kaikista muutoksista keskustellaan oppilaan ja myös huoltajien kanssa.

A-ohjelma

Tässä ohjelmassa opiskellaan aihekokonaisuuksia. Toiminta muotoutuu Jyväskylän ammattiopiston järjestämän perus- ja lisäopetuksen opetussuunnitelman pohjalle ja tavoitteet on rakennettu ainekohtaisista tavoitteista. Tarkoituksena on muodostaa oppimiselle kokonaisvaltainen oppimisympäristöpohja ja saada aikaan selkeitä oppimista helpottavia kokonaisuuksia. Opiskeltavat aihekokonaisuudet jaksoittain kuvataan vuosisuunnitelmassa.

Joustava henkilökohtainen ohjelma

Oppilas on joustavasti työelämäjaksoilla, ammattioppilaitokseen tutustumassa ja/tai opiskelee osan oppiaineista kotona ja käy aineenopettajien luona tukiopetuksessa. Joitakin osia lisäopetuksen kursseista voi suorittaa myös työelämäjaksoilla.

4. OHJAUSTOIMINTA OPISKELUN TUKENA

4.1. Tavoitteet

Oppilaanohjauksen tehtävänä on tukea oppilaan kasvua ja kehitystä siten, että hän kykenee edistämään opiskeluvalmiuksiaan ja sosiaalista kypsymistään sekä pystyy kehittämään elämänsuunnittelun kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja. Ohjauksen tuella oppilas tekee omiin kykyihinsä ja kiinnostuksiinsa perustuvia opiskelua, koulutusta, arkielämää ja elämänuraa koskevia ratkaisuja. (OPH, opetussuunnitelman perusteet, 2004)

Oppilaanohjauksen tavoitteena on pyrkiä antamaan virikkeitä ja valmiuksia suunnitella omaa opiskelua, tehdä ratkaisuja ja ottaa vastuuta omasta opiskelusta.

Oppilaanohjauksen toisena tärkeänä tavoitteena on harjaannuttaa oppilaita ryhmätoimintaan, yhteistyöhön ja toisten huomioon ottamiseen sekä aikuismaiseen itseohjautuvuuteen niin opiskelussa kuin oman elämän hallinnassa yleensä.

Oppilaanohjaus toteutetaan läpäisyperiaatteena koko lukuvuoden ajan kaikissa oppiaineissa ja kaikissa oppimistilanteissa. Yksi kurssi toteutetaan luokkaohjauksena, minkä lisäksi oppilas saa henkilökohtaista ohjausta tarpeen mukaan.

Oppilaanohjauksen keskeiset sisältöalauheet ovat:

- pitkäjänteinen tulevaisuuden suunnittelu
- erilaiset koulutusvaihtoehdot
- oma kiinnostus ja soveltuvuus sekä vahvuudet ja kehittämistarpeet
- realistinen koulutus- ja/tai urasuunnitelma

4.2. Oppilashuollon järjestäminen

Koulutus noudattaa Jyväskylän ammattiopiston opiskelijahuoltosuunnitelmaa.

Oppilashuollon avulla pyritään ehkäisemään ja tunnistamaan oppimisen esteitä, oppimisvaikeuksia sekä muita ongelmia riittävän ajoissa sekä puuttumaan niihin. Tavoitteena on luoda turvallinen ja terve oppimis- ja työympäristö, suojata mielen-terveyttä ja ehkäistä syrjäytymistä sekä edistää työyhteisön hyvinvointia. Oppilashuolto kuuluu kaikille kouluyhteisössä työskenteleville ja sitä toteutetaan yhteistyössä kotien kanssa. Oppilashuollon tarkemmat periaatteet ja toimintamalli on kirjattu erilliseen oppilashuoltosuunnitelmaan.

Opiskelijaterveydenhoitaja on tavattavissa erikseen sovittuina aikoina. Terveydenhoitaja varaa ajan tarvittaessa lääkärille.

Koulukuraattori on tavattavissa sovittuina aikoina.

5. YHTEISTYÖ

5.1. Kodin ja koulun välinen yhteistyö

Yhteistyö kodin ja muiden oppilaan tukiverkostojen kanssa on Jyväskylän ammattiopilaitoksen järjestämän perus- ja lisäopetuksen keskeinen toimintaperiaate. Lukuvuoden alussa jokaisen oppilaan huoltajien tai muiden tukihenkilöiden kanssa pidetään perhepalaveri, jossa kirjataan opiskelijan vahvuudet ja voimavarat sekä määritellään lukuvuoden tavoitteet ja keskeiset toimintatavat niiden saavuttamiseksi. Huoltajille korostetaan tuen merkitystä nuoren koulunkäynnin edistämiseksi. Oppilaan läsnäoloa seurataan ja aiheuttomista poissaoloista ilmoitetaan heti kotiin. Perheitä tavataan toisen kerran lukuvuoden vaihteessa väliarvioinnin ja jatko-opintojen suunnittelun yhteydessä. Luokanvalvojat pitävät säännöllisesti yhteyttä koteihin; myös positiivisten asioiden kertominen kotiin on tärkeää. Vanhemmat/ huoltajat saavat luokanvalvojien ja muiden oman nuorensa opiskelussa mukana olevien henkilökunnan jäsenten yhteystiedot ja voivat olla heihin halutessaan yhteydessä.

Yhteistyö kotien kanssa perustuu avoimeen vuoropuheluun ja se on todettu toimivaksi. Perinteisiä vanhempainiltoja järjestetään lukuvuoden alussa ja yhteishaun alkua. Lukuvuoden alussa järjestetään ammattistartin kanssa yhdessä vanhempaininfo, jossa kerrotaan opiskelusta Jyväskylän ammattiopiston järjestämässä perus- ja lisäopetuksessa ja ammattistartti-koulutuksessa. Oppilaan huoltajat voivat tavata tällöin nuorensa opettajia ja saavat tutustua jo silloin luokanvalvojan ja voivat varata perhe-

palaveriaikoja. Ennen yhteishakua järjestetään vanhempainilta, jossa kerrotaan eri koulutusvaihtoehdoista ja menettelytavoista.

5.2. Yhteistyö muiden oppilaitosten, eri hallinnonalojen ja työelämän edustajien kanssa

Perus- ja lisäopetus muodostaa ammattistartin kanssa Opiskelu- ja uravalinnan tuki -koulutuksen. Koulutus tekee yhteistyötä perusopetusta antavien Jyvässeudun peruskoulujen ja Jyväskylän ammattiopiston muiden yksiköiden kanssa.

Perusopetuksen päättövaiheessa yhteistyö muiden peruskoulujen kanssa on tiivistä: silloin tarkistetaan, ettei kukaan jää ilman opiskelupaikkaa. Opiskelu- ja uravalinnan tuki -koulutuksen hakulomake ja hakijoiden haastattelut yhdessä ammattistartin toimijoiden kanssa takaavat nuorelle hänen tilanteeseensa sopivimman opiskelupaikan (Liite 2).

Koulutus tekee tiivistä yhteistyötä kaupungissa toimivien nuorten syrjäytymistä ehkäisevien hankkeiden kanssa. Se tuo yhteen hankkeiden toimijoita ja tukea tarvitsevia nuoria innostaen oppilaita osallistumaan toimintaan. Myös lisäopetuksen kurssuja tai osia niistä voidaan suorittaa integroituna hankkeisiin.

Tiivis yhteistyö Jyväskylän koulutuskuntayhtymän kuntien sosiaali- ja terveystoimien, työvoiman palvelukeskusten, maahanmuuttajapalveluiden ja muiden viranomaisten kanssa takaa sen, että yhteisten asiakkaiden koulunkäyntiä ja jaksamista seurataan ja tuetaan monelta taholta. Paikalliset työnantajat ottavat oppilaita TET-jaksoille tai pidemmillekin työharjoittelujaksoille ja ovat tarvittaessa mukana nuorten ura- ja ammatinvalintakysymysten ratkomisessa. Oppilaat tutustuvat eri ammatteihin tekemällä tutustumiskäyntejä pienryhmissä, tiedonhankintaharjoitusten avulla, erilaisten audio-visuaalisten tietolähteiden avulla sekä 3–4 viikkoa kestäväällä työelämän tutustumisjaksoilla (TET-jakso).

Jyväskylän ammattiopiston järjestämä perus- ja lisäopetus toimii vuosittain monen yliopiston ja ammattikorkeakoulun opiskelijan opetusharjoittelu-, kenttäharjoittelu- tai työssäoppimispaikkana.

6. OPISKELUN YLEINEN TUKI

6.1 Henkilökohtainen oppimissuunnitelma

Jokaiselle oppilaalle laaditaan yhteistyössä huoltajan kanssa henkilökohtainen oppimissuunnitelma, johon kirjataan ne oppiaineet, joita hän opiskelee, oppimisen tavoitteet sekä opiskelutapa ja tarvittavat tukitoimet. Henkilökohtaisen oppimissuunnitelman tavoitteena on, että oppilas oppii ottamaan enemmän vastuuta omasta opiskelustaan, sitoutuu siihen ja oppii asettamaan itselleen tavoitteita. Lisäksi oppimissuunnitelma antaa tietoa huoltajalle, jotta hän voisi paremmin tukea omaa oppilastaan tämän oppimistyössä.

6.2. Ohjaustoiminta opiskelun tukena ja työelämään tutustumisen järjestelyt

Oppilas saa koko koulutuksen ajan ohjausta ja tukea henkilökohtaisen tarpeen mukaan. Erityisen tärkeänä pidetään jatkuvan ohjauksen periaatetta ja luottamuksellisen

vuorovaikutussuhteen löytymistä oppilaiden ja henkilökunnan välillä. On tärkeää, että jokaiselle oppilaalle löytyisi edes yksi luotettava aikuinen, jonka puoleen hän haluaa ja uskaltaa kääntyä silloin, kun ei yksin pysty asioitaan ratkaisemaan. Ohjauksessa pyritään oppilaan kokonaisvaltaiseen tukemiseen ja huomioimiseen, mm. mahdollisesti ilmeneviin terveydellisiin tai päihdekysymyksiin tartutaan välittömästi. Luokanvalvojalla (Liite 3) on vahva rooli oman luokkansa oppilaiden tukihenkilönä, mutta koko henkilökunta on oppilaan ja hänen huoltajansa käytettävissä aina tilanteen niin vaatiessa.

6.3. Kerhotoiminnan järjestäminen

Oppilaat voivat osallistua Jyväskylän ammattiopiston järjestämään kerhotoimintaan. Tarjonnasta ilmoitetaan lukuvuoden alkaessa.

6.4. Tukiopetuksen järjestäminen

Oppilas saa tukiopetusta ja yksilöllistä opetusta tarvettaan vastaavasti. Tukiopetuksella ei kuitenkaan automaattisesti paikata aiheettomien poissaolojen jättämiä aukkoja, vaan niiden osalta korostetaan oppilaan omaa vastuuta ja toimintaa.

Tuki- ja erityisopetuksen järjestämisessä käytetään myös erityisopettajan asiantuntemusta.

7. ERITYISTÄ TUKEA TARVITSEVIEN OPPILAIDEN OPETUS

7.1 Eri tukimuodot

Opetussuunnitelman perusteiden mukaan (OPH, 2004) erityistä tukea saattavat tarvita oppilaat, joiden kasvun, kehityksen ja oppimisen edellytykset ovat heikentyneet vamman, sairauden tai toimintavajavuuden vuoksi. Lisäksi erityisen tuen piiriin kuuluvat oppilaat, jotka tarvitsevat psyykkistä tai sosiaalista tukea ja ne, joilla on opetuksen ja oppilashuollon asiantuntijoiden sekä huoltajan mukaan kehityksessään oppimiseen liittyviä riskitekijöitä.

Erityisen tuen ja ohjauksen tarpeen tunnistamiseksi hyödynnetään mahdollisista aikaisemmista kouluista saatua tietoa, jota täydennetään jokaiselle oppilaalle tehtävillä osaamiskartoituksilla heti koulutuksen alussa. Osaamiskartoitukset tehdään äidinkielen, englannin kielessä, ruotsin kielessä, matematiikassa. Yleistietoa mitataan historian-yhteiskuntaopin kyselyllä. Tarvittaessa oppilaalle tehdään myös luki-seulonta, jonka perusteella tehdään tarvittavat jatkoselvitykset ja sovitaan mahdollisen lukivaikeuden edellyttämistä tukitoimista. Lähtötasotietoa kootaan lisäksi opiskelijaterveydenhoitajan terveystarkastuksella.

Lähtötasokartoitusten perusteella oppilaat pyritään sijoittamaan oppimisensa kannalta parhaaseen mahdolliseen ryhmään. Erilaisia ryhmävaihtoehtoja ovat: suurryhmäopetus, pienryhmäopetus, ITU-ryhmä sekä itsenäinen kotona opiskelu.

7.2 Erityisopetus

Erityistä tukea annetaan Jyväskylän ammattiopiston erityisopetussuunnitelman mukaisesti. Periaatteena on, että tuen ja ohjauksen antaminen on koko henkilöstön

tehtävä. Laaja-alainen erityisopettaja antaa tukea ja konsultaatioapua henkilöstölle erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden kohtaamisessa ja tukemisessa. Erityisopettaja tukee ja ohjaa tarvittaessa oppilaan yksilöllistä oppimistyötä ja etenemistä kohti tavoitteita. Aineenopettajien tukiopetuksella varmistetaan, että jokainen oppilas saa mahdollisimman hyvin oppimistaan tukevaa opetusta ja ohjausta. Aineenopettajien ja erityisopettajien yhteistyöllä pyritään kehittämään oppimateriaalia myös erityistä tukea ja ohjausta tarvitsevien tarpeita vastaavaksi. Oppiainetavoitteisen tuen ja ohjauksen rinnalla korostuu kokonaisvaltainen kasvun ja kehityksen tukeminen tiiviissä yhteistyössä kotien kanssa.

Jatkuva vuoropuhelu ja keskinäinen konsultointi aineenopettajien ja erityisopettajan välillä mahdollistavat sen, että erityisen tuen ja ohjauksen tarpeet havaitaan riittävän varhaisessa vaiheessa ja tarvittavat tukimuodot selvitetään.

Laajempien oppimisvaikeuksien ilmetessä konsultoidaan tarvittavia asiantuntijoita.

Lisäopetuksessa oppilas voidaan määritellä erityisoppilaaksi vain, jos hänet on siirretty aikaisemmin peruskoulussa erityisopetukseen.

8. ERI KIELI- JA KULTTUURIRYHMIIN KUULUVIEN OPPILAIDEN OPETUS

Eri kieli- ja kulttuuriryhmiin kuuluvien oppilaiden opetuksessa huomioidaan oppilaiden taustat ja lähtökohdat, kuten äidinkieli, kulttuuri, maahanmuuton syy, maasaoloaika ja suomen kielen taito. Opetus tukee oppilaan kasvamista sekä suomalaisen että oman kulttuurin kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiiviseksi ja tasapainoiseksi jäseneksi. Oppilaalle voidaan laatia oppimissuunnitelma, joka voi olla osa oppilaan kotoutumissuunnitelmaa. Huoltajat tutustutetaan suomalaiseen koulujärjestelmään, koulun toiminta-ajatukseen, opetussuunnitelmaan, arviointiin, opetusmenetelmiin sekä oppilaan oppimissuunnitelmaan.

Äidinkieltä ja kirjallisuutta oppilas opiskelee suomi toisena kielenä -oppimäärän mukaan, ellei hänen suomen kielen taitonsa ole äidinkielen tasoinen kaikilla kielitaidon osa-alueilla. Oppilasta tuetaan myös muissa oppiaineissa ja oppilaitoksen toiminnassa niin, että hän selviytyy opinnoissaan edellytyksiään vastaavalla tavalla.

Vaikka oppilas on lisäopetukseen tullessaan saanut suomalaisen perusopetuksen päättötodistuksen, saattavat kielitaito ja opiskelutaidot olla edelleen niin heikot, että jatko-opinnot toisen asteen koulutuksessa eivät onnistu ilman erityistä tukea. Siten puutteellinen kielitaito, vähäinen koulunkäynti kotimaassa ja lyhyt oleskeluaika suomalaisessa kulttuurissa aiheuttavat erityisen tuen ja erityisopetuksen tarvetta.

9. OPPILAAN ARVIOINTI JA TODISTUKSET

9.1. Arvioinnin tavoite

Oppilaan arviointi on kiinteä osa oppimisprosessia. Arvioinnin tulee olla luonteeltaan ohjaavaa ja kannustavaa sekä oppilaan itsearviointia kehittävä.

Perusopetuksen oppimäärään kuuluvissa yhteisissä oppiaineissa arviointi perustuu opetushallituksen perusopetusta varten määrittelemiin päättöarvioinnin kriteereihin ja

niiden soveltamista koskeviin ohjeisiin. Arvioinnissa käytetään perusopetusasetuksen 10. §:n 3. momentin mukaista numeroasteikkoa. Perusopetuslain 17. §:n 2. momentin mukaisesti yksilöllisen oppimäärän mukaan perusopetuksen yhteisiä aineita opiskelevan arviointi perustuu oppilaan opinto-ohjelmassa asetettuihin tavoitteisiin, ja siinä voidaan käyttää myös sanallista arviota. Jos peruskoulussa yksilöllistetyin tavoin opiskellut oppilas haluaa suorittaa yhteisten aineiden oppimääriä yleisopetuksen tavoittein, verrataan hänen oppimistaan perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisiin hyvän osaamisen kriteereihin.

Perusopetuksen valinnaisten oppiaineiden arvioinnissa noudatetaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden päättöarvioinnin kriteereitä.

Muissa oppilaan opinto-ohjelmaan kuuluvissa opinnoissa arviointi perustuu oppilaan opinto-ohjelmassa asetettuihin tavoitteisiin, ja arvioinnissa voidaan käyttää numeroarvostelua tai sanallista arviota.

Oppilaan itsearvioinnin kohteena ovat erityisesti hänen valmiutensa asettaa itselleen tavoitteita, tarkastella ja ohjata omaa työskentelyään, tunnistaa edistymistään, hoitaa arkielämän tilanteita sekä suunnitella tulevaisuuttaan.

9.2. Arviointiajankohdat ja -palaute

Opetus jakautuu vuosisuunnitelmassa määriteltyihin jaksoihin. Jaksojen vaihtuessa oppilas saa jaksotodistuksen, jossa näkyvät hänen suorittamansa kurssit arvosanoineen. Kokeet arvostellaan perusopetusasetuksessa määritellyin numeroin: 4 heikko, 5 välttävä, 6 kohtalainen, 7 tyydyttävä, 8 hyvä, 9 kiitettävä ja 10 erinomainen. Kurssi-arvostelut ovat pohjana lopullista oppimäärän arvosanaa määrättäessä. Suorituksia voidaan arvioida kirjallisilla kokeilla, suullisesti, aineistokokeilla ja muilla aiheeseen sopivilla näytöillä. Jos oppilas on osallistunut opetukseen, mutta ei ole suorittanut kurssia, hänelle merkitään arvosanan paikalle o (osallistunut). Jaksotodistus lähetetään oppilaan mukana huoltajalle, huoltajan pyynnöstä todistus voidaan lähettää kotiin myös postissa.

Oppiaineissa tehtävinä voi olla joitakin suurempia projekteja, jotka arvioidaan. Työskentelytaidot voidaan arvioida myös sanallisesti. Opettaja ratkaisee kurssin arvosanan pitäen arvioinnin pohjana kotitöiden ja kokeiden arvosanoja sekä tuntityöskentelyä.

Ennen yhteishakua annetaan oppilaille väliarviointi siihen asti suoritettujen kurssi-arvosanojen ja tuntityöskentelyn perusteella. Lopullista aineoppimäärän arvosanaa annettaessa otetaan huomioon koko vuoden työskentely, mahdolliset kokeiden arvosanat ja muilla tavoilla osoitettu osaaminen.

9.3. Arvioinnin kohteet

Työskentelyn arviointi on osa oppiaineen arviointia, siitä voidaan antaa myös erillinen arvio opiskelun aikana. Se on oppimaan oppimisen arviointia ja kohdistuu oppilaan taitoon suunnitella, säädellä, toteuttaa ja arvioida omaa työtään. Siinä otetaan huomioon myös, miten vastuullisesti oppilas työskentelee ja miten hän toimii yhteistyössä toisten kanssa.

Erityistä tukea tarvitsevan oppilaan arviointia suoritetaan jatkuvasti opettajan ja oppilaan vuorovaikutuksessa työskentelyn ja oppimisprosessin edetessä. Arvioitaessa

käytetään sellaisia menetelmiä, joiden avulla oppilas pystyy mahdollisimman hyvin osoittamaan osaamisensa. Lievät oppimisvaikeudet otetaan huomioon arvioinnissa. Työskentelyn ja kokeiden aikana oppilaalle annetaan tarvittaessa lisäaikaa ja selkokielisiä kysymyksiä. Kokeissa voidaan kysymykset lukea hänelle ääneen tai järjestää tila, jossa oppilaan on mahdollista itse lukea tai ajatella ääneen. Kokeiden järjestelyissä otetaan huomioon oppilaan yksilölliset tarpeet.

Oppilaan itsearvioinnin tarkoituksena on tukea itsetuntemuksen kasvua ja kehittää opiskelutaitoja. Tavoitteena on oppilaan itsetunnon ja oppijana myönteisen minäkuvan sekä osallisuuden tunteen vahvistuminen.

9.4. Todistukset

Lisäopetuksessa käytettävät todistukset ovat

- jaksotodistus
- välitodistus
- todistus lisäopetuksen suorittamisesta
- todistus lisäopetuksessa suoritetuista opinnoista.

Kaikkiin todistuksiin merkitään todistuksen nimi, oppilaan nimi, opetuksen järjestäjän ja koulun nimi, lukuvuosi ja todistuksen antamispäivämäärä sekä maininta, että todistus on opetushallituksen 16.1. 2004 hyväksymien perusteiden mukainen todistus. Oppilaan henkilötunnus merkitään seuraaviin todistuksiin: Todistus lisäopetuksen suorittamisesta ja Todistus lisäopetuksessa suoritetuista opinnoista.

Jos oppilas on lisäopetuksessa opiskellut perusopetuksen yhteisiä oppiaineita yksilöllisen oppimäärän mukaisesti, opiskelijan saama sanallinen arvio tai numeroarvosana varustetaan tähdellä (*). Todistuksen lisätietoihin tulee maininta, että oppilas on opiskellut yksilöllisen oppimäärän mukaisesti.

Mikäli osa opinnoista on tapahtunut muussa oppilaitoksessa, työpaikalla tai työpaikkaan rinnastettavassa muussa paikassa, siitä tehdään merkintä todistuksiin.

Opetus jakautuu jaksoihin, jaksosten vaihtuessa oppilas saa jaksotodistuksen.

Ennen yhteishakua oppilaalle annetaan välitodistus jatko-opintoihin pyrkimistä varten.

Kun oppilas suorittaa hyväksytysti kaikki opinto-ohjelmaansa kuuluvat opinnot, annetaan hänelle Todistus lisäopetuksen suorittamisesta.

Todistuksen kohtaan Lisäopetuksen aikana suoritettujen opintojen merkitään oppilaan opinto-ohjelma ja aineittain tai aineryhmittäin arvio kaikista lisäopetuksessa suoritetuista opinnoista. Tähän kohtaan merkitään myös ne perusopetuksen yhteiset ja valinnaiset oppiaineet, jotka oppilas on suorittanut hyväksytysti lisäopetuksen aikana mutta joissa hän ei ole korottanut perusopetuksen päättötodistuksessa saamaansa arvosanaa.

Todistukseen merkitään tarvittaessa kohta Perusopetuksen päättöarvosanojen korottaminen. Jos oppilaan lisäopetuksessa saama uusi arvosana perusopetuksen yhteisissä tai valinnaisissa oppiaineissa on korkeampi kuin perusopetuksen päättötodistuksen arvosana, se merkitään tähän kohtaan.

Mikäli oppilas suorittaa vain osan opinto-ohjelmaansa kuuluneista opinnoista hyväksytysti tai keskeyttää opintonsa, annetaan hänelle Todistus lisäopetuksessa suoritetuista opinnoista. Oppilaan hyväksytysti suorittamat opinnot merkitään todistuksessa kohtaan Lisäopetuksen aikana suoritettut opinnot. Tähän kohtaan merkitään myös ne perusopetuksen yhteiset ja valinnaiset oppiaineet, jotka oppilas on suorittanut hyväksytysti lisäopetuksen aikana, mutta joissa hän ei ole korottanut perusopetuksen päättötodistuksessa saamaansa arvosanaa.

Jos oppilas on korottanut jonkin perusopetuksen yhteisen tai valinnaisen oppiaineen arvosanaa, se merkitään todistuksessa kohtaan Perusopetuksen päättöarvosanojen korottaminen.

Todistusten liitteet

Oppilas saa pyynnöstä todistuksen liitteen, jossa arvioidaan hänen käyttäytymistään ja työskentelyään lisäopetuksessa.

Todistuksen liitteenä voi olla myös

- tarkempia tietoja oppilaan opinto-ohjelmasta ja opinnoissa menestymisestä
- seloste muissa oppilaitoksissa suoritetuista opinnoista
- arvio työpaikoilla tapahtuneesta oppimisesta sekä kuvaus oppilaan työtehtävistä
- seloste oppilaan harrastustoiminnasta.

10. LISÄOPETUKSEN JATKUVA KEHITTÄMINEN JA TOIMINNAN ARVIOINTI

Lisäopetuksessa ei ole valtakunnallista tuntijakoa. Lisäopetusta suoritetaan Jyväskylän ammattiopiston järjestämässä perus- ja lisäopetuksessa monenlaisilla ohjelmilla. Opettajat arvioivat jatkuvasti toiminnan laatua ja suunnitelmia muutetaan joustavasti tarpeen mukaan. Uusia toimintatapoja otetaan käyttöön ennakkoluulottomasti oppilaan parasta ajatellen. Pajakoulutoimintaa jatketaan 4H-kerhon kanssa yhdistettynä eri oppiaineiden sisältöihin (Liite 1).

Koulutuksen alkaessa kaikki ryhmän opettajat, oppilaat ja muun henkilökunnan edustajat osallistuvat palaveriin, jossa sovitaan yhteiset toimintaperiaatteet sekä tavoitteet. Tavoitteiden toteutumista seurataan palautekeskusteluilla, joita luokanvalvoja käy oppilasryhmän kanssa. Näissä keskustelutilaisuuksissa voi olla myös yksikönjohtaja ja/tai henkilökunnan edustaja läsnä.

Koulutuksen päättövaiheessa oppilaat täyttävät palautelomakkeen. Sen pohjalta tehdään yhteenveto, jonka perusteella koulutuksen järjestäjä arvioi onnistumista ja kehittämisen kohteita. Jokainen opettaja kerää vuoden mittaan tarpeen mukaan omilla kyselyillään palautetta omasta oppiaineestaan. Oppilaiden ja opettajien kesken vallitseva avoin ilmapiiri ja kannustava suhtautuminen sallivat myös jatkuvan keskustelun ja toimintatapojen muuttamisen vaikka kesken lukuvuoden, jos se oppilasryhmän erityistarpeet huomioon ottaen on tarkoituksenmukaista eikä aiheuta kohtuuttomia muutoksia opettajien vuosityösuunnitelmiin.

Jyväskylän ammattiopisto arvioi kyselyiden ja muun seurannan pohjalta myös antamaansa opetusta ja sen vaikuttavuutta sekä koko yhteisön kasvatusvaikutusta oppilaisiin. Arvioinnin tavoitteena on edistää koulun mahdollisuuksia toimia hyvänä oppimis- ja työympäristönä. Arvioinnin keskeiset tulokset julkistetaan.

LIITTEET

Liite 1. Pajakoulusuunnitelma

Tavoitteet ja sisällöt

Pajakoulun aikana luokka tuottaa yhteisen projektin tai useita pienempiä projekteja. Erilaisia projektivaihtoehtoja voivat olla tapahtuman järjestäminen kouluun tai koulun ulkopuolelle yhteistyössä esim. järjestön tai nuorisotoimen kanssa, vaikuttamisprojekti (ns. ”mikä mättää koulussa, asuinalueella, kaupungissa, Suomessa”) tai retki-/leiriprojekti.

Oleennaista on nuorten oma aktiivisuus toiminnan ideoinnissa ja toteutuksessa, tekemällä oppiminen ja yritteliäisyyden tukeminen.

Pajakoulussa käsitellään kontekstisidonnaisesti ja keskustelujen kautta useita elämähallintaan ja asenteisiin liittyviä asioita sekä monia opetussuunnitelman konkreettisia tavoitteita ja sisältöalueita. Osaan aihealueista laaditaan materiaalia käytännön harjoituksen tueksi (mm. ohjeet erilaisten asiakirjojen laatimiseksi, tiedonhaun ohjeet tilanesidonnaisesti ym.).

Viestintä ja media

- kokouskäytänteet
- kokousasiakirjat
- tarjouspyyntö
- yhteistyöesitys
- raportti
- oman tapahtuman/tuotteen mainonta ja markkinointi
- tiedotteet medialle
- lehtijutun kirjoittaminen
- internet tiedonhaun ja tiedottamisen kanavana

Käytännön matemaattiset taidot

- budjetointi
- katelaskenta
- ongelmanratkaisu (sanallinen ongelma laskulausekkeeksi ja sen ratkaiseminen esim. tarjousten tai kannattavuuden laskennassa)

Projektitaidot

- projektisuunnittelu
- aikataulut
- projektin arviointi
- projektin hallinnan työkalut

Sosiaaliset ja vuorovaikutustaidot

- ryhmä- ja tiimityöskentely,
- mielipiteen ilmaiseminen ja perusteleminen,

- itsearviointi,
- keskustelutaidot,
- palautteen antaminen ja vastaanottaminen

Yhteiskunnalliset asiat, vaikuttaminen, osallisuus

- jatko-opinnot
- (kesä)työllistyminen
- kansalaisjärjestöjen toiminta ja vapaaehtoistyö
- harrastus- ja vaikuttamismahdollisuudet esim. kunnallisessa nuorisotyössä

Tavoitteena nuorten yritteliäisyyden ja aktiivisuuden lisääntyminen, osallisuuden ja onnistumisen kokemukset, usko omiin mahdollisuuksiin. Kaikki edellä mainitut ovat tarpeellisia taitoja ja asenteita aktiiviseksi kansalaiseksi kasvamisessa, hyvässä elämänhallinnassa ja mahdollisesti myös myöhemmin ilmenevässä ulkoisessa yrittäjyydessä.

Yhtenä näkökulmana pajakouluun on myös nuorisotyöllinen näkökulma ja nuorten kohtaaminen, jolla tuetaan nuorten elämänhallintaa kohtaamalla nuori aidosti ihmisenä. Keskeisessä roolissa läpi koko toiminnan on ryhmän toiminnan reflektointi, onnistumisten ja epäonnistumisten arviointi, tunteiden käsittely ym. Tällä tavoin harjoitellaan tärkeitä keskustelemisen ja kuuntelemisen taitoja.

Pajakoulun toteutus

Yhden luokan pajakoulu toteutetaan joka toinen viikko puoli päivää (4 oppituntia) kerrallaan, syksyllä 7 viikolla ja keväällä 9 viikolla.

Pajakoulun valmentajina toimivat Jyvässeudun 4H-yhdistys ry:n Tekemällä Oppimisen Keskuksen nuorisoalaa opiskelevat tai alalle valmistuneet valmentajat. Pajakoulun valmentajilla on aiempaa kokemusta samantyyppisistä projektivalmennuksista. Pajakoulun valmennukseen voi osallistua myös 4H-yhdistyksen työoppijoita varsinaisten valmentajien lisäksi.

Yhtä luokkaa valmentaa aina työpari, jolla takaamme nuorten yksilöllisen huomioidin ja toiminnan sujuvuuden. Tämäntyyppisessä toiminnallisessa oppimisessä työparityöskentely on välttämätöntä laadukkaan toiminnan takaamiseksi ryhmien ollessa vähintään 15 oppilasta.

Pajakoulu toteutetaan pääosin koulun tiloissa tai esimerkiksi nuorten yrittäjäystalo Idussa Sepänkeskuksella. Tarkoituksenmukaiset tilat pyritään saamaan käyttöön vuokratta.

Liite 2. Jyväskylän ammattiopiston järjestämän perus- ja lisäopetuksen ja ammattistartin toimintamalli

Eira Kalermo ja Paula Rossi

Opiskelijavalinta

- perusopetukseen hakijoiden hakuaika päättyy kesäkuussa
- 1. valintakokous pidetään ennen juhannusta. Opettajakunta tekee esityksen, rehtori allekirjoittaa valintapöytäkirjan.
- lisäopetukseen ja ammattistartille haku päättyy heinäkuun lopussa
- 2. valintakokous elokuun alkupuolella, kun määräaikaan mennessä hakeneet on haastateltu
- perustelluista syistä opiskelijavalintaa tehdään joustavasti, päätökset tehdään kuukausittain
- koulu alkaa elokuun puolivälissä, lopullinen oppilas-/opiskelijamäärä muotoutuu täydennyshaun jälkeen. Ammattistartti aloittaa elokuussa yhdellä 20 hengen ryhmällä. Toisen ryhmän aloitus siirretään syyskuulle. Perusopetuksen lukuvuosi päättyy kesäkuussa, kun 190 työpäivää tulee täyteen.
- yhteinen hakulomake, joka löytyy osoitteesta www.jao.fi → näin haet → opiskelu- ja uravalinnan tuki
- opintosihteeri ottaa vastaan hakemukset ja vie hakijat Primuksen hakijarekisteriin ajantasaisesti
- tiedotustilaisuus perusopetuksen opinto-ohjaajille pidetään toukokuussa.

Koulun aloittaminen viikkoa myöhemmin kuin ammatillinen koulutus on perusteltua, koska on tärkeää odottaa, että peruutuspaikoille pääsevien opiskelijoiden tilanne ratkeaa. Ensimmäinen opiskeluvuosi käytetään opiskeluun orientointiin ja ryhmäytämiseen sekä henkilökohtaisten opiskelusuunnitelmien laatimiseen opinto-ohjaajien ja luokanvalvojien ohjauksessa.

- kaikki hakijat haastatellaan
- haastattelukutsut lähettää opintosihteeri
- lähtötasokartoitukset (äi, en, ru, mat, hy, suomen kieli maahanmuuttajahakijoille) kaikille hakijoille; opintosihteeri vie lähtötasokartoitusten tulokset Primukselle
- lähtötasokartoitusten valvojina toimivat työssä olevat opettajat tai koulunkäyntiavustajat
- opettajakunta tekee ehdotukset oppilaaksi/ opiskelijaksi ottamisesta haastattelujen ja lähtötasokartoitusten perusteella, rehtori tekee päätöksen.

Opiskelijamäärä, ryhmäjako ja opetuksen toteuttaminen

- Perus- ja lisäopetuksen oppilasmäärä kiinnitetään vuosittain, ammattistartilla 40 opiskelijapaikkaa
- Perus- ja lisäopetuksen ryhmäjaot pyritään tekemään siten, että ryhmäkohtainen oppilasmäärä pysyisi keskimäärin 20 oppilaassa. Ammattistartilla on 2 ryhmää, pyritään pysymäänkin kahdessa ryhmässä

Perus- ja lisäopetuksessa opiskelee

- muita kuin oppivelvollisia, joilta puuttuu perusopetuksen päättötodistus
- oppivelvollisia, joilta puuttuu perusopetuksen päättötodistus

- Lisäopetuksessa olevia. Lisäopetuksessa ei ole valtakunnallista tuntijakoa

Opetusta annetaan erilaisilla ohjelmilla ja menetelmillä oppilaiden tarpeen mukaan. Ryhmäjako tehdään sen mukaan, mikä on oppilaan oman opiskeluohjelman ja tavoitteiden suhteen tarkoituksenmukaista. Ryhmien toimintaa suunnitellaan ja ohjataan opetussuunnitelmassa kirjattujen toimintamallien mukaisesti sekä tarvittaessa ryhmäkohtaisilla toimintasuunnitelmilla.

Ammattistartin opiskelijat ovat peruskoulunsa päättäneitä nuoria, joilla on selkiytymätön käsitys uravalinnastaan ja/tai vaikeuksia 2. asteen koulutukseen hakeutumisessa. Koulutus painottuu koulutukseen, ammatteihin ja työelämään perehtymiseen. Koulutusta toteutetaan opetushallituksen antaman opetussuunnitelmaluonnoksen ja koulukohtaisen opetussuunnitelman mukaisesti. Seuranta tapahtuu koulutuksen järjestäjien raportoinnin ja valtakunnallisen seurantatutkimuksen kautta. Ammattistartin koulutuskokeilua jatketaan 31.7.2010 asti.

Tilat

Käytössä on yhteensä 12 luokkatilaa. Jos ryhmiä on enemmän, niin kaksi ryhmää käyttää samaa luokkaa vuorolukuperiaatteella. Yksi tai kaksi luokkaa käyttää aina vapaana olevia luokkia. Lukujärjestys suunnitellaan niin, että joku ryhmä on aina TET- AO- tai pajakoulujaksolla talon ulkopuolella.

Henkilöstö mahtuu olemassa oleviin tiloihin, kun tilat jaetaan uudelleen. Laaja-alainen erityisopettaja saa oman tilan. Pienryhmä- ja ohjaustiloja tarvitaan lisää. Ohjatun opiskelun tilana käytetään Seukkaa, sinne tarvitaan koulunkäyntiavustaja ohjaamaan opinnoissa ja valvomaan tilojen käyttöä. Kotitalousopetus järjestetään Priimuksessa. Luokkien ja opettajien huoneiden varustusta pitää parantaa hankkimalla tiloihin lukittavia kaappeja.

Henkilöstö

Henkilöstösuunnitelma on laadittu erikseen.

Vuosityösuunnitelma

- Vuosisuunnittelu tehdään Jyväskylän ammattiopiston ohjeiden mukaan.
- Henkilöstön suunnittelupäivät pidetään kesäkuun alussa, myös muiden kuin kokonaistyöajassa olevien osallistuminen on välttämätöntä.
- On tärkeää saada ajoissa tieto siitä, miten koulutuspäälliköt sijoittavat ammattioppilaitokseen tutustumisjaksot omaan vuosisuunnitelmaansa. Ammattioppilaitokseen tutustumis- (AO) jaksojen sijoittelusta on onnistuttu sopiaan vaatetus-, hius- ja kauneusalojen koulutuspäälliköiden kanssa.

Liite 3. Luokanvalvojan tehtävät

1. Luokanvalvoja tutustuu jokaiseen oman luokkansa oppilaaseen, hänen pape-reihinsa, perheeseensä ja elämäntilanteeseensa. Hän huolehtii kokonais-valtaisesti luokkansa oppilaista, kuuntelee, keskustelee, neuvoo ja ohjaa tarvittaessa eteenpäin.
2. Luokanvalvoja kutsuu koolle ja pitää oman luokkansa oppilaiden perhe- ja HOJKS- palaverit.
3. Luokanvalvoja on säännöllisesti yhteydessä vanhempiin / huoltajiin sekä tekee selväksi oppilaan perheelle hänen (POL 35 §) ja huoltajan (POL 45 §) velvol-lisuudet.
4. Luokanvalvoja seuraa päivittäin poissaolotilannetta, pitää poissaoloista kirjaa ja reagoi asianmukaisella tavalla. Hän ilmoittaa poissaoloista ja myöhästy-misistä vanhemmille/huoltajille.
5. Luokanvalvoja osallistuu opiskelijaan liittyvien ongelmatilanteiden selvittelyi-hin yhdessä muun henkilökunnan ja tarvittaessa vanhempien/huoltajien kanssa.
6. Luokanvalvoja seuraa opintokortista säännöllisesti opintojen etenemistä ja ohjaa oppilasta ottamaan vastuuta opinnoistaan ja tekee oppilaan, vanhem-pien/huoltajien, opinto-ohjaajan ja aineenopettajien kanssa uusia opiskelu-suunnitelmia, jos alkuperäinen suunnitelma ei vastaa oppilaan tarpeita. Luokanvalvoja huolehtii siitä, että vanhemmat / huoltajat saavat opintokortin nähdäkseen aina tarvittaessa. Luokanvalvoja tiedottaa muutoksista aina oppi-lasta opettaville opettajille.
7. Luokanvalvoja huolehtii oppilaidensa lääkärintodistukset yms. salassa pidet-tävät paperit niille kuuluviin paikkoihin ja päivittää oppilaan kansion, sekä oppimissuunnitelma- että HOJKS- dokumentit aina, kun se on tarpeen.
8. Luokanvalvoja osallistuu jatko-opintojen ohjaukseen ja omien oppilaidensa TET-ohjauksiin ja työpaikkakäynteihin opinto-ohjaajan kanssa sovitulla tavalla.
9. Luokanvalvoja osallistuu luokkansa oppilaita koskevien lausuntojen laatimiseen.

Valitse oikea vaihtoehto tai kirjoita vastaus sille varattuun tilaan

Taustatiedot

1) Oksan luokka

2) Ikä

alle 16

16

17

18

yli 18, minkä ikäinen?

3) Sukupuoli

Mies Nainen

4) Kansalaisuus

Suomi

Muu, mikä?

5) Olen suorittamassa Oksassa

perusopetusta lisäopetusta

6) Minulla on peruskoulun päättötodistus vuodelta

Vastaa seuraaviin kysymyksiin, jos olet ollut Oksassa lisäopetuksessa

7) Päättötodistuksen arvosanojen korottaminen on onnistunut hyvin

1 täysin eri mieltä

2 hieman eri mieltä

3 en osaa sanoa

4 hieman samaa mieltä

5 täysin samaa mieltä

8) Montako päättötodistuksen arvosanaa olen korottanut tämän lukuvuoden aikana?

Vastaa seuraaviin kysymyksiin valitsemalla sopivin vaihtoehto

Asteikko

1 täysin eri mieltä 2 hieman eri mieltä 3 en osaa sanoa 4 hieman samaa mieltä 5 täysin samaamieltä

9) Yleisviihtyvyys

	1 täysin eri mieltä	2 hieman eri mieltä	3 en osaa sanoa	4 hieman samaa mieltä	5 täysin samaa mieltä
Oksassa on viihtyisät luokkatilat	€	€	€	€	€
Koulupäivät olivat yleensä mukavia	€	€	€	€	€
Koulu on turvallinen ja luotettava paikka	€	€	€	€	€
Kaiken kaikkiaan viihdyin Oksassa	€	€	€	€	€

10) Tyytyväisyys opetukseen

	1 täysin eri mieltä	2 hieman eri mieltä	3 en osaa sanoa	4 hieman samaa mieltä	5 täysin samaa mieltä
Useimpien opettajien opetustaito oli hyvä	€	€	€	€	€
Opettajani innostivat minua oppimaan	€	€	€	€	€
Opetusmateriaalit (monisteet, oppikirjat) olivat hyvät	€	€	€	€	€

11) Tyytyväisyys oppitunteihin ja -sisältöihin

	1 täysin eri mieltä	2 hieman eri mieltä	3 en osaa sanoa	4 hieman samaa mieltä	5 täysin samaa mieltä
Tunneilla käsiteltiin mielestäni tärkeitä asioita	€	€	€	€	€
Oppitunneilla oli työrauha	€	€	€	€	€
Olin tyytyväinen työskentelytapoihin tunneilla	€	€	€	€	€
Sain tarpeeksi huomiota ja tukea tunneilla	€	€	€	€	€

12) Oppilaiden suhde opettajiin

	1 täysin eri mieltä	2 hieman eri mieltä	3 en osaa sanoa	4 hieman samaa mieltä	5 täysin samaa mieltä
Opettajani olivat oikeudenmukaisia	€	€	€	€	€
Opettajien ja opiskelijoiden väliset suhteet olivat hyvät	€	€	€	€	€
Pidän opettajistani	€	€	€	€	€

13) Kenelle Oksan opettajalle antaisit suurimman ruusukimpun?

14) Miksi juuri hänelle?

15) Käsitys itsestä oppijana

	1 täysin eri mieltä	2 hieman eri mieltä	3 en osaa sanoa	4 hieman samaa mieltä	5 täysin samaa mieltä
Ryhmätöitäitoni ovat kehittyneet	€	€	€	€	€
Sain eväitä tuleviin opintoihin	€	€	€	€	€
Opin suunnittelemaan opintojani	€	€	€	€	€
Saavutin omat tavoitteeni	€	€	€	€	€
Sain hyviä kokemuksia	€	€	€	€	€
Opin ottamaan vastuuta omasta työskentelystäni	€	€	€	€	€
Oppimistaitoni ovat huomattavasti kehittyneet	€	€	€	€	€

16) Mitä opit? (Koulutuksen anti, merkittävien kokemus, ahaa-elämykset, halu oppia lisää jne.)

17) Mikä oli parasta Oksassa?

18) Minkä asian olisit tehnyt Oksa -koulutuksessa toisin?

Lähetä